

„Új év – új kezdet!

A Régi-új liturgikus sarok is újat kezd: belső sorozatot, amelynek fél éven át egyetlen témája lesz: az imádság.”

Az imádság iskolájában ► 2. oldal

„A külmiszió ünnepe emlékeztet a feladatokra is, hogy egymás terhét hordozzuk.”

EKME-melléklet
► 7. és 10. oldal

„Oda nézz! Még csak most megy a szószékre, és máris lóg a szájából az Ámen!”

Egy lelkész vidám arca
► 13. oldal

„A fásori evangélikus templom legismertebb műkincse Benczúr szinte utolsó nagy megbízatása volt. (...) evangélikussághoz való kötődése és lelkész dédapja iránti tiszteletből is úgy érezhette, maradandó és meghatározó művet kell létrehoznia.”

Benczúr Gyula emlékezete ► 14. oldal

Az üdvösség útja ► 2. oldal

A vízkereszttel mit akartok? ► 3. oldal

A reformáció talajában gyökerezve ► 4. oldal

Beszélgés Novotny Zoltánnal ► 5. oldal

Hűszéves a zuglói evangélikus kórus ► 5. oldal

Borkóstoló ► 6. oldal

Az ébredés kezdete

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

„De akit az Úr szeret, annak álmában is ad eleget” (Zsolt 127,2) – vigasztaló az idézett igevers, de ezt megelőzően a zsoltáros rámutat az Isten nélküli aktivitás haszontalanságára is, amikor így fogalmaz: „Hiába keltek korán és feküsztek későn: fáradtsággal szerzett kenyeret esztek.” Eszünkbe juthat a szeretethimnusz jól ismert felsorolása: minden jónak, szentnek, egyházasnak tartott tevékenység hiábavaló, sőt semmit ér, ha nincs bennünk az isteni szeretet, ihlettség, vezetés. Ma, amikor különböző egyházi testületek, bizottságok a misszió kérdéséről gondolkodnak, tanácskoznak, nem szabad figyelmen kívül hagyni ezt a szempontot, igazságot.

A Szentírás egyik legszebb, legtanulságosabb története az, amikor Jézus feltámadása után újra találkozik a szétszóródott, elbizonytalanodott tanítványi csapattal.

Látszólag hasonló a helyzet, mint korábban. Együtt vannak. Péter vezetésével halászatnak, talán hajnali áhítatot is tartottak, de nincs békeség, nincs áldás, üres a háló, és üres a szív. Csapzottan, vizesen, lihegve áll meg a magát mindig feltaláló Simon átközödvá megtagadott, szerzett mestere előtt. Utoljára a főpap udvarán néztek egymás szemébe. Ez a tekintet, a „szelíd szem” keserves sírásra indította akkor, azon az éjszakán a nagy halászmestert. Most újra együtt vannak, szemben egymással. Jézus nem korholja, oktatja, nem törvényekről, missziói tervekről faggatja. Csupán ezt kérdezi: „Szeretsz-e engem?”

Kínossá válik a helyzet, amikor Jézus harmadszor is ezt kérdezi? Ő tudta, miért. Azért, kedves olvasó és kedves evangélikus egyház, mert csak az Isten bűnösöket elfogadó és megváltoztató szeretete lehet alapja, motivációja az evangélizációnak és misszióknak.

„...neki [a bűnös nőnek] sok bűne bocsáttatott meg, hiszen nagyon szeretett. Akinek pedig kevés bocsáttatott meg, kevésbé szeret” (Lk 7,47) – mondta Jézus a kimért, okos, önelégült Simon farizeusnak. Higgyük el, ennyi elégséges mindenre, mert a Krisztus egyházában minden jó elgondolás, program, szándék, aktivitás ebből fakad, forrászik. Ha szívből, túlaradóan viszontszeretjük Jézust, akkor ránk bízva „juhait”, akkor lesz elkötelezettség; megfáradás, bukdácsolás, vétkezés utáni megújulás, missziói tűz. Ebből az újra és újra megtisztult szívből fakadhat az a szándék is, hogy alkalmasabbá tegyük egyházunk struktúráját, épületeit, liturgiáját, törvényeit, mindenféle tevékenységét az evangélizációra és misszióra.

Ne mondd, hogy ez evidens, ezt mindenki így gondolja és gyakorolja. A világegyház egyik legismertebb missziója, a dél-afrikai Kwazibantu vezetőjének, Erlo Stegennek könyvében olvashatjuk az ottani ébredés kezdeteinek ember által átélhető tapasztala-

tát. Kereste annak az okát, hogy miért olyan megrekedt, megállapodott a rábízott gyülekezet. Észrevette, hogy az elkötelezett hívők életében is ott van a bűn, anyagiasság, paráznaság, meg nem bocsátás, intrika, pletyka... Közben próbálta gyülekezetét megújítani, felismerte, hogy ez alól ő sem lehet kivétel. Az ő megtért, lelkipásztori, misszionárius életében is van mit megbánni, letenni, abbahagyni. Egy istentiszteleten Isten olyan büntetésrel látogatta és áldotta meg, hogy nem tudta elmondani a prédikációját, csak sírt, a gyülekezet előtt is megvallotta hibáit, tévedéseit, bűneit. Ezután kezdődött a közösségben is az ébredés. A lelkipásztor felismerésének a lényege az volt, hogy az ébredés vele kezdődik, és nem mással.

Ne mástól várjuk a változást, ébredjünk fel mi!

Mindnyájan jobban látjuk a másik bűneit, de sokszor valóban ott van a szemünkben az a bizonyos „gerenda”, és hiteltelenné, gyengévé, hatástalan-ná teszi munkánkat. Egyházunkban is nagy kísértés a másik ember, irányzat, közösség megítélgetése. Azt hisszük, ha a püspök, esperes, lelkész, felügyelő, hittudós, gyülekezeti tag megváltozik, akkor lesz előbbre lépés. Egymásra várunk...

A másikat megváltoztatni nem tudjuk. Csak az ige képes az embert alakítani, formálni, „szíven ütni”. Alázatos eszközök persze lehetünk ebben a folyamatban Isten kezében.

Sokakat elgondolkodtatott a legutóbbi népszámlálás egyházakra vonatkozó eredménye. A világi módszerekkel készült felmérésnél jobban kell, hogy foglalkoztasson minket, hogy Isten milyennek lát, mi az ő diagnózisa, az ő népszámlálásának mi lehet az eredménye.

Ami nincs Istentől, az véget ér. Ami nem tőle volt a múlt egyházában, az elmúlik a jelenben és a közeljövőben. A mai, sok esetben istentelen, egyházellenes európai helyzetben reménytelen várakozás a történelemben egykor uralkodó egyházi múlt helyreállítására. Ne a régi számok, épületek, struktúrák igézetében éljünk! Isten újat cselekszik.

Átmeneti korszakban élünk. Meg kell találnia az egyháznak Jézus mai útját a világban – megtartva a bibliikus, Istentől való tartalmat és formát –, és meg kell válni mindattól, ami ezzel nem egyeztethető össze. Ezt pedig nem tudja megvalósítani egy zsinati ciklusban néhány lelkes misszionárius. Ehhez isteni vezetésre, elkötelezettségre és szívós, kitartó munkára van szükség.

Sokat tanulhatunk a Jelenések könyvében található, korabeli gyülekezeteknek írt üzenetekből. Jézus gyülekezeteket szólít meg, nem egyéneket. Nyíltan közli a kritikát, az ítéletet, de javasolja a gyógymodot is: térj meg! Vedd komolyan az ígét, vonatkoztasd magadra, és kezdj aszerint élni!

► Folytatás a 4. oldalon

A 2014. év igéje: „De nekem olyan jó Isten közelsége!”
(Zsolt 73,28a)

Miért jó?!

Immár két és fél éves Regina unokánk belépett a „miért” kérdések végelethatalmatlan tünő birodalmába. Nincs olyan élethelyzet, amelyben ne tudna zavarba hozó kérdéseket nekünk szegezni. Így például az egyik adventi ének kezdősora kapcsán – „Istennek szent Fia...” – szembesített minket a súlyos teológiai kérdéssel: „Miért szent Isten Fia?”

Kár, hogy felnőtt fejjel kinőjük ezeket az őszinte kérdéseket, és komolyabb gondolkodás és kritika nélkül, gyakran közönyösen veszünk tudomásul mindent... Talán újra meg újra szükségünk lenne Urunk provokatív figyelemfelhívására: „Bizony, mondom néktek, ha meg nem tértek, és olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek, nem mentek be a mennyek országába.” (Mt 18,3)

Próbálok hát felnőni kis unokámhoz, és én is bátran felteszem a kérdést évi igénkkel kapcsolatban: De miért is jó nekünk Isten közelsége?! Egyáltalán mit is jelent manapság a közelség?

Ahogy erről már az Útmutató előszavában írtam, napjainkra megváltozott a távolság és közelség fogalma. Talán jobban értjük, mint valaha, József Attila Altatójának kedves verssorát: „A távolságot, mint üveg / golyót, megkapod...” A korszerű kommunikációs technika segítségével már senki sem tűnik távolinak, szinte bárkit gyorsan el tudunk érni. De mi a helyzet az Istennel való kapcsolatteremtés 21. századi „technikájával”?

Ezen a területen nincs szükségünk korszerű „kütyükre”. Ma is elég, ha imádkozó lélekkel, nyitott szívvel kézbe vesszük a Bibliát, és átélhetjük Isten közelségét, aki hallótávolságon belül van: megszólít minket igéjén keresztül.

De miért is jó nekünk Isten közelsége? Első, nagyon egyszerű válaszuk: jó, mert olyan közel van, hogy hallható a szava. Ennek csupán

egyetlen feltétele van: csak akkor halljuk meg a hangját, ha meg tudjuk teremteni az ige meghallásához szükséges külső és belső csendet.

Nem véletlen Pilinszky János közzelműltben megjelent füveskönyvének frappáns címe: *Csönd és közelség*. Isten igazi pedagógus, aki sohasem harsogja túl hangoskodó diákjait. Türelemesen megvárja, míg elcsendesednek, valóban jelen vannak, és készek befogadni tanítását.

Vajon tudunk-e így, valóságosan és nyitottan jelen lenni? Vagy inkább Pilinszky tömör diagnózisa illik ránk: létezzünk, de nem vagyunk jelen? Kérjük egy kicsit bővebben: „...gyökeret vertünk, és elvesztettük gyökereinket. Meghonosodtunk, és elidegenedtünk. Itt vagyunk, és nem vagyunk többé jelen.” (Egy lírikus naplójából)

„Megjelent az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek...” – olvashatjuk az örömhírt a Titusznak szóló levélben (2,11). Minden embernek jelent meg, de ezt csak azok tudják fel fogni és befogadni, akik nemcsak léteznek, vegetálnak a világban, hanem nyitott szívvel jelen vannak, és válaszolni is tudnak az őket kereső isteni szóra. S máris megérkeztünk a másik, ugyancsak egyszerű válaszhoz.

Miért jó nekünk Isten közelsége? Jó, mert nemcsak mi hallhatjuk az ő szavát, hanem ő is meghallja még halk, bátoratlan imánkat is. Fontos a sorrend! Sokszor azért nem tudunk imádkozni, azért nem találjuk a szavakat, mert nem hallottuk meg Isten szavát. Nemcsak az igaz, hogy ő előbb szeretett minket, hanem az is, hogy ő kezdeményezi a párbeszédet. Így van ez a kezdetek kezdetétől, hiszen már az éden kertjében sem az ember keresi Teremtőjét, hanem „...az Úristen kiáltott az embernek, és ezt kérdezte: Hol vagy?” (1Móz 3,9)

Valójában minden igazi imádság erre az emberkereső isteni hangra

adott válaszból születik. Így állhat helyre a teremtett világ jó rendje, ahol a Teremtő, a teremtmény, valamint a teremtménytársak beszélő viszonyban, mindennapos párbeszédben élnek egymással.

Mindebből következik a harmadik, ugyancsak egyszerű válasz. Miért jó Isten közelsége nekünk? Jó, mert a zsoltáros vallomása így is fordítható: „Isten közelsége az én boldogságom.” Luther Márton az öröm (*Freude*) szót használja. Tovább színezi, gazdagítja a képet a német *Losung*, amelyben a *Glück* kifejezést olvassuk, ami szerencsének is fordítható. Talán túl profánnak tűnhet ez a szó, pedig komoly üzenetet fedezhetünk fel benne.

Isten közelsége nem a mi érdemünk, ügyességünk, jó helyezkedési képességünk eredménye. Nem mi vagyunk jókor jó helyen, hanem ő lép be az életünkbe. Ez persze jóval több mint szerencse, ez valóban életünk igazi öröme és boldogsága lehet.

Miért hátrítanánk el a boldogság ajándékát? Isten távolinak, elérhetetlennek tűnik számunkra? Talán éppen azért, mert nem engedjük őt hallótávolságon belülre. Hogyan tudná elmondani, hogy mennyire szeret minket, hogy mi mindennel akar megajándékozni, ha nem engedjük szóhoz jutni az életünkben?

Az új esztendő nyitányán halljuk meg a 46. zsoltár, az *Erős vár...* zsol-tár figyelemfelhívó sorát: „Csendesedjete el, és tudjátok meg, hogy én vagyok az Isten!” (46,11)

Ebből az Isten előtti, Istenre hallgató csendben szülehet meg az a boldog felismerés, amelyet évi igénk folytatásaként olvashatunk: „Uramat, az Urat tartom oltalmamnak. Hirdetem minden tetteidet.”

Kell-e ennél nagyszerűbb program az Úr 2014. esztendejére?

■ GÁNC S PÉTER elnök-püspök

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mennyei Atyánk, te világosságot adtál ennek a sötétségben élő világnak. Fiad, Jézus Krisztus által, hallgass meg minket, amikor az ő nevében fordulunk hozzád imádságunkkal.

[Lektor:] Istenünk, segítsd meg egyházadat, hogy a téved kapott világosságot tükrözze vissza ebben a világban. Ne engedd, hogy a szeretetlenség, a hitetlenség sötétsége uralkodjon el rajta. Te tisztítsd és erősítsd meg igéddele és szentségeiddel egyházadban élő gyermekeidet. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Istenünk, könyörgünk azokért az embertársainkért, akik még nem láthatták meg irgalmad, szereteted és igazságod világosságát. Törd át a lelki közönyt, a szűklátókörűség sötétségét. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gy:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Mennyei Atyánk, könyörgünk azokért az embertársainkért, akiknek életére a reménytelenség, a boldogtalanság, a betegség, a gyász sötétsége borult. A te fényed minden sötétséget bevilágít, add meg ezt az ajándékodat minden szenvedőnek. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gy:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Istenünk, könyörgünk ezért a világról, amelyet oly sokszor borít el az emberi felelőtlenség, önzés, hatalomvágy és közöny sötétsége. Te segíts minden jó szándékot, amely megőrizni igyekszik teremtett világodat, és amely arra törekszik, hogy békésebb, otthonosabb, tisztább és igazabb legyen életünk. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gy:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelkész:] Légy velünk világossággal, Urunk, a te Fiad, Jézus Krisztus által.

[Gyülekezet:] *Amen!*

SEMPER REFORMANDA

„A legnagyobb ínséget kell megtapasztalnod, hogy megérezd, mi az éhség és a nyomorúság, milyen, amikor nincs tartalékod, segítséged vagy felebarátod, nincs más, csak egyedül Isten. Engedd meg, hogy ebből senki más, csak Isten menthesen ki. Ne töprengi hát vagy beszélj a megaláztatásról, hanem kerüld bele, éld át, légy benne minden segítség nélkül, hogy Isten elvégezhesse a maga munkáját. De ha erre nem kerül sor, legalább vágyakozz utána, és ne irtózz tőle. Azért vagyunk keresztények, és azért miénk az evangélium – amelyet az ördög és az emberek nem bírnak hallgatni –, hogy ínségbe és megaláztatásba jutva Isten munkálkodhasson bennünk. Gondold végig: ha jóllakna, mielőtt megéhezne, vagy felemelne, mielőtt megaláztatolna, úgy viselkedne, mint valami család, aki nem azt teszi, amit ígér. Cselekedeteivel magát csúfolná meg, pedig meg van írva: *»Kezének munkái igazak és jogosak.«* (Zsolt 111,7) Ha közbelépne mindjárt nyomorúságod és megaláztatásod kezdetén, vagy egészen kis bajban és megaláztatásban lenne segítségedre, akkor cselekedetei nem illelnének isteni hatalmához és méltóságához, amelyekről ezt mondja a zsoltár: *»Nagyok az Úr tettei és rendkívüliek, ahogyan csak kedvét leli benne.«* (Zsolt 111,2; Vulg.)”

▶ *Luther Márton: Magnificat (Takács János és Percze Sándor fordítása)*

AZ ESZTENDŐ ELSŐ VASÁRNAPJA – MT 3,13–17

Az üdvösség útja

A VASÁRNAP IGÉJE

Jézus megkeresztelkedésének története nemcsak azért oly páratlanul csodás, mert benne a Szentháromság Isten teljes dicsőségében tündökölt, hanem azért is, mivel már az evangélium elején világossá válik, hogy az Atya, a Fiú és a Szentlélek teljes egységben értünk cselekszik. Isten ugyanis nem hagyott bűneinkben elveszni minket, szent Fia szolgálata által gondoskodott a megváltásunkról.

Keresztelő János a megtérés keresztjét hirdette a bűnök bocsánatára. Ő a kiáltó hang a pusztában, aki a közelgő Messiás utolsó prófétájaként bűnbánatra és új életre hívta hallgatóit.

Jézus eljövételét fokozott várakozás előzte meg. Mindenki mást látott benne – leginkább saját vágyainak, elképzeléseinek beteljesedését: jobb körülményeket, elviselhetőbb életet, szabadulást az elnyomás alól, már a földön is érezhető dicsőséget és hatalmat az új Király oldalán.

Még a Jézushoz legközelebb állókat is megkísértették ezek a gondolatok. Sokak számára rejtve maradt egykor – s nincs ez másképp ma sem –, hogy az ember nyomorult helyzete soha nem aktuális életkörülményeinek változásából vagy változatlanágából fakad, hanem a mindent megrontó bűn következménye, mely elszakítja teremtő és megváltó Urától, az élő Istentől.

Jézus nem azért lett emberré, hogy vágyainkat kielégítse, hanem azért, hogy *„minden igazságot betöltsön”* (Mt 3,15), és az üdvösség útjára vezesse az Istentől elfordult világot. Nincs más út, nincs más igazság, nincs más élet, csak egyedül ő. Nem csupán új alternatívát mutatott, hanem az egyetlen lehetőséget, amely az örök életre visz. Bár a legtöbben kemény beszédnek tartották ezt az ígét a régiek közül,

s ma is sokaknak bántja a fülét, de ettől még igaz. Amit János igehirdetésében megkövetelt, az Jézus által valósult meg. Ő hozta el a teljes üdvösséget, a mindent megelevenítő Lélek ajándékát.

Nincs nagyobb akadálya a hozzánk Krisztusban leereszkedő, irgalmas Istennel való közösség megtapasztalásának, mint hogy az ő dolgaiban saját értelmünk és vágyaink szerint gondolkodunk. Sokszor a Jézust ismerők, a körülötte élők is beleestek a csapdába, s már e földön a dicsőség útját keresték. Jobb sorsot szántak volna Jézusnak, s persze Jézus mellett önmaguknak is. Nem értették meg Isten minden értelem felett álló logikáját. Nem véletlen, hogy az Istenfiú alázata bolondság és botrány számunkra. Pedig igazak Luther szavai: *„Ami Istentől való, annak keresztre kell feszülnie ebben a világban.”*

Mai igénk tanúsága szerint János nem akarja megkeresztelni Jézust... Péter apostol is hasonló cselekedett az utolsó vacsorán, amikor a hozzá igyekvő, a hozzá leereszkedő és az ő lábát is megmosni készülő Jézust utasítja vissza: *„Az én lábamat nem mosod meg soha.”* (Jn 13,8) Az apostolok is csak feltámadása után értették meg, hogy Jézus dicsősége más természetű, mint a földi hatalmasságoké. Ő mindenkinek szolgálója lett keresztalála által, s így győzött bűnön és halálon. Szeretete pedig „szorongat”, hogy a mi életünkben is bekövetkezzék a csoda. Nem hatalommal és nem erőszakkal történik ez, hanem az ő lelkével (Zak 4,6).

A megdicsőülés hegyén, amikor Jézus mellett megjelent Mózes és Ilés, Péter újra saját elképzeléseit előtérbe helyezve szól: *„Uram, jó nekünk itt lennünk.”* (Mt 17,4) Ő még maradt volna a hegyen, élvezve az égi dicsőséget. Pedig tovább kellett menni, hiszen Jézus szolgálata nem ért

még véget. Péter gondolatait pedig helyretette a mai igénkben is felhangzó isteni szózat: *„Ez az én szeretett Fiam, reá hallgassatok!”* (Mk 9,7)

Mert ami karácsony estéjén elkezdődött, s amiről mai igénkben isteni megerősítést hallhatunk, az a keresztet teljesedett be. Isten ugyanis a jászolbölcső szegénysége és a keresztfa kínja alá rejtette el dicsőségét. Ezt látni nem lehet, hallani és hinni kell!

A *Filippi levél* hatalmas Krisztushimnusz (Fil 2,5–11) is úgy tesz bizonyosságot Jézusról, hogy *„emberekhez hasonlóvá lett, és magatartásában is embernek bizonyult... és engedelmessékedett mindhalálig”* – így töltött be minden igazságot.

Amikor Jézus – még életében – beszélt erről tanítványainak, Péter ellenszegült: *„Uram, ez nem történhet meg veled!”* A nemrég még dicső szavakat mondó, sőt Péter Lélektől való bizonyágtételét „kösziklához” hasonlító Jézus most keményen inti apostolát: *„Távozz tőlem, Sátán... mert nem az Isten szerint gondolkodol, hanem az emberek szerint!”* (Mt 16,22–23)

Péternek sem engedte a Mester, hogy saját akarata szerint kövesse őt. Aki ugyanis nem a Lélek által szól és gondolkodik, akaratlanul is akadály az evangélium terjedésében.

Igénkben János is megpróbálta visszatartani Jézust. *„Nekem volna szükségem arra, hogy megkeresztelj, és te jössz hozzám?”* Nyilván nem Jézusnak volt szüksége János keresztiségére, de ő így juttatta egykor s jut

tatja ezen az ünnepen számunkra is kifejezésre, hogy közösséget vállal a bűnös emberrel. Azért jött, hogy ne csak ráismerjünk bűneinkre, hanem hozzá térve megmeneküljünk a bűn átkától, és éljünk.

Manapság sokan úgy keresnek valóságos közösséget maguknak, hogy elegendő számunkra a „jó nekünk itt lenni” kényelmes, ám valódi bajunkra megoldást nem nyújtó, sőt a lényegét elfedő, az örök igazságot meg sem közelítő demagógiája. Veszélyes, ha egyházunk is ilyen emberi igényekhez igazodva fogalmazza meg küldetését.

Nem elég csupán „vonzó”, „nyitott”, „színes”, „otthonos” és „befogadó” közösségnek lenni, amelyben mindenki megtalálhatja a helyét. Az egyház csak akkor tölti be küldetését, ha benne minden ember a bűnei bocsánatát és az üdvösségét találja meg. Ezt pedig Isten az élő és hirdetett igében, valamint a szentségekben valóságosan jelen lévő Krisztushoz kötötte. Végérvényesen. Mert így tetszett neki: *„Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm.”* E kinyilatkoztatás pedig nemcsak az adott helyzetre igaz, hanem örök testamentum, amely az új esztendőben is érvényes.

A kereszt evangéliuma az élet beszéde, s az is marad mindörökké.

■ WELTLER GÁBOR

Imádkozunk! Jöjj, Szentlélek Úristen, világosítsd meg szívünket, hogy felismerjük elvesztségünket, és adj élő hitet, hogy meglássuk Krisztusban Isten végtelen szeretetét. Add, hogy ő legyen sebünkre a balzsam, bűnünkre a kegyelem, s benne megtaláljuk a bűnbocsánatot és az örök életet, amelyet nagy irgalmadból számunkra elkészítettél. Amen.

Az imádság iskolájában

Új sorozatunk elé

▶ **Új év – új kezdet! A Régi-új liturgikus sarok is újat kezd: belső sorozatot, amelynek fél éven át egyetlen témája lesz: az imádság. Örökzöld téma – mondhatja bárki –, mégis olyan keveset olvasunk, beszélünk róla. Az imádságirodalom vetekszik a költészet hatalmas mennyiségű anyagával, mégis oly kevésbé ismert. Így hát rovatunk most erre irányítja olvasói tekintetét. Mégsem csupán információkat szeretnénk gyűjteni és megosztani. Sokkal inkább az imádság lelkületével írni és megszólalni s bátorítani az apostol szavaival: *„szüntelenül imádkozzatok”* (1Thessz 5,17) Ehhez kínálunk az ismeretanyag mellett modelleket és a személyes vallomások nyomán követhető példákat.**

Imádság dolgában tanulatlan hályogkóvácsok vagyunk. Természetes érzékünkre hagyatkozva vagy hallomásból, esetleg mintapéldák nyomán próbálkozunk. Olykor úgy, hogy csak felszakad belőlünk egy-egy ég felé szálló sóhaj, máskor úgy, hogy mondjuk a magunkét, ismét máskor pedig úgy, hogy mint a mentőövbe kapaszkodó ember, kiabálunk: *„Istenem, segíts meg.”* Történik ez egy-egy gondolat erejéig vagy éppen valahonnan ismert mondatot kimondva, esetleg saját szavainkkal.

Az is előfordul, hogy a múltból vagy hallomásból feldereng egy-egy régi mondat, és azt próbáljuk újra mondani.

Emlékszem arra, amikor kórházi ágy mellett állva biztattam imádságra a távozni készülő, s belőle csak ennyi szakadt fel az asztali áldásból: *„Jövel, Jézus, légy vendégünk...”* S azután elment a minden halandók útján. De az imádság „érvényes” és „ha-

tékony” volt. Mert a bennünk élő hiányérzet és a valamikor belénk plántált mondat találkozott, és Isten felé fordult.

Emlékezem arra a rabra, akit börtönben meglátogatva ismertem meg. Néhány beszélgetés után egyszer csak kiszakadt a lelkéből: *„Tiszi, imádkozhatnánk?”* S még mielőtt elkezdhettem volna, magától felállt, és rákezdt: *„En Istenem, jó Istenem, becsukódik már a szemem...”* Bár reggel volt, nem lepődtem meg. Örültem, hogy a mélyből, a szunnyadóból valami előkerült. Igazi imádság!

Az egyháztörténelem nagy imádkozóira gondolok: *Assisi Ferenc, Arany-szájú Szent Jánosra, Lutherre, Bonhoefferre, Anthony de Mellóra...* A lista végtelen. Ki tud imádkozni? Ők, a nagyok vagy a csupán gyermeki imádságaira emlékező felnőttek vagy az életéért küzdő segélykiáltó? Az, aki szöveget mond, vagy az, aki váratlanul kibök egy-egy mondatot? Az, aki szépen

fogalmaz, vagy az, aki kusza szavakat sóhajtozik, netán artikulálatlanul kiált? Elmondhatja-e az egyik, „én már tudok imádkozni”, a másik meg azt, hogy „én képtelen vagyok rá”?

Jézus tanítványai az imádság iskolájában is tanítványok. Nem egy gyorstalpaló erejéig, nem is csupán egy tanfolyam idejére, de még csak nem is pár éves magas szintű képzésre. Egy életen át tanuljuk ezt a gyönyörű-nehéz tantárgyat. Az imádság iskolájában azonban nem úgy zajlanak a dolgok, hogy előbb a tanulás, azután – a megszerzett ismeretek alapján – jöhet a gyakorlat. Próbálkozások, gyakorlati oktatás és „elméleti” tanulás egymás mellett zajlik.

„Uram, taníts minket imádkozni...!” (Lk 11,1) És Jézus – meghallva a kérést – tanította övét. Ilyenkor mindig a *Miatyánkra* emlékezünk, így is hívjuk: az Úrtól tanult imádság. Talán a legdrágább. A megszámíthatatlanszor elmondott és mégis új, friss. A soha meg nem unható. A soha abba nem hagyható. A hívő ember életét végigkísérő.

De nem csak így tanított Jézus imádkozni. Tette ezt úgy is, hogy példát mutatta rendszeresen félrevonult a virtuális vagy valóságos belső szobába, beszélgetni a mennyei Atyával. Tanított úgy is, hogy elmondta, mi a fontos, és mit nem szabad az imádságban (lásd a *Hegyi beszéd* imádságról szóló mondatai a sok beszédről, a látványimádságról). De tanított úgy is, hogy „kézbe vette” az

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

Ószövetség iratait és a zsoltókat, és hol a tanítványokkal, hol pedig önmagában imádkozta a választott nép, az egyház imádságait. Még a keresztet is, utolsó szavai egyikeként zsolttart imádkozott: *„En Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?”* (Mk 15,34)

Az imádság világa végtelenül gazdag. Az imádság kapcsán természetesen elsősorban értelmes szövegekre gondolunk. S jól is van ez így, hiszen az Isten is vállalta, hogy szavakkal kommunikál velünk, megszólít minket, beszél hozzánk, hát mi is így reagálunk. De az imádság több szavaknál, megformált vagy csak belül élő gondolatoknál. Imádsággá válnak mozdulatok, imádsággá válhat a munka, imádsággá válik egy alkotás, egy templom, egy zenemű, és sorolhatnánk a végtelenségig.

Mert mindezen formák és lehetőségek mögött egyetlen kérdés áll: elindul-e, él-e a párbeszéd a Teremtő és a teremtmény között. Szavakkal vagy más eszközökkel beszélgetünk-e az Istennel? Erről gondolkodunk a következő hetekben, hónapokban a *Régi-új liturgikus sarokban*.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY

VÍZKERESZT ÜNNEPE – IJN 1,5–10

A világ legszebb látványa

Slawomir Mrozek novellájában egy ember éjszakai szállást keres, de már minden hely foglalt. Eleinte arra gondolt, némi luxust enged meg magának, most azonban kénytelen beérni egy nagyon is igénytelen pánzióval. Nagy meglepetésére azonban a portás egy olyan szobát kínál neki – igaz, elég borsos áron –, ahol a világ legszebb látványa fogadja majd. Emberünk megőrül, és kész kifizetni a felárat is.

Amikor azonban elfoglalja a szobát, nagy meghökkenésre teljesen átlagosnak találja. A bútorok kopottak, egyszerű ágy, asztal, szék, egy nagy tükör, szekrény. Az ablak pedig egyáltalán nem a világ legszebb látványára nyílik, hanem egy világítóudvarra, szemetes-kukákra és tűzfalra.

Emberünk persze nagyon dühös lesz, hiszen nem kis pénzéért sokkal többet remélt. Lemegy, hogy mindez számon kérje a portástól.

Szemtől szemben állni egyidejűleg kibírhatatlan és egyidejűleg elkerülhetetlen. És mégis vágyva vágyunk arra, hogy szemtől szemben állhassunk.

A közvetve kimondott szavak mindig gellert kapnak. Legyen az telefonbeszélgetés, arctalan, mimikátlan, vagy lelkési interpretáció, bármennyire áthatva hittel és Lélekkel.

Szemtől szemben állni kibírhatatlan. A szempilla rezdül, aztán félrenézünk, lesütjük a szemünket. Még emberek egymás között is, hát még ha Isten tekint ránk. Az *Ószövetség* ki is mondja, hogy Isten ilyen közelségét nem bírja ki a halandó.

Szemtől szemben állni elkerülhetetlen. Ez az ünnep arról szól, hogy Isten közénk lépett. A sötétségből világosság ragyogott fel. Ez történik minden alkalommal, amikor szemtől szemben állunk vele. Sötétségünkben felragyog a világosság. Félelmetes erővel hat ránk. Leplezetlenül állunk.

Mégis vágyakozunk rá. Életelemünk az őszinteség. Gyűlöljük hazugságainkat. Jó lenne gyermeki szívvel igazat mondani, igaznak látszani.

Másfelől ott van az udvariasság, a világ hazug rendszerei, az elvárások és saját gyengeségünk.

Ez a nap nemcsak Jézus megjelenéséről szól, hanem az álarcok elővételeéről is. Mert a multság álarcos. Fáradtan az élet multságaitól szeretnénk őszintén szemtől szemben állni.

A portás némileg sértve érzi magát, hogy a vendég nem értékelte kellőképpen a világ legszebb látványát, melyet az általa kínált szoba mutat. Néhány kérdés után felmegy az emeletre, hogy megbizonyosodjon a panasz igazáról. Hamar rájön, hogy a probléma abból adódik, hogy a vendég nem a szoba megfelelő pontján kereste a világ legszebb látványát. Nem az ablakon kellett volna kinéznie, hanem a tükör elé kellett volna állnia.

Biztatja is, hogy álljon oda, és nézze meg, mit lát. A vendég rettenetesen dühös. Perrel fenyegetőzik, és követeli vissza a pénzét. A portás azonban nem hagyja magát kizökkenteni, ő meg van győződve arról, hogy a szolgáltatás pontosan azt nyújtja, amit megígért. Végül sikerül rávennie a vendéget arra, hogy álljon oda, ahová ő mondja, a tükör elé.

János szavai jól ismertek, ezt szoktuk olvasni a gyónási liturgiában, némileg torzíva, de beazonosíthatóan. *„Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűnünk, önmagunkat csaljuk meg, és nincs meg bennünk az igazság. Ha megvalljuk bűnünket, hű és igaz ő: megbocsátja bűnünket, és megtisztít minket minden gonoszságtól.”*

Ezek a mondatok az egyik legősztöbb szertartásban hangoznak el. A szemtől szemben állás szertartásában. Amikor az ember szeretne kicsinyé lenni, megszabadulni minden képzettségétől, álarcától, hazugságától. Általában hozzá szoktuk kapcsolni az úrvacsoravételhez, amely Isten kitarukozásának szertartása. Ha az ember kész szemtől szemben állni Istennel, Isten kész megmutatni magát neki.

AZ ÜNNEP IGÉJE

Bár ilyen könnyen menne! Valójában minden szertartásunkat, minden mozdulatunkat, gondolatunkat átjárja a magunk imádata. Miközben Isten szeretne szemtől szemben állni velünk, mi csak magunkat bámuljuk, a világ legszebb látványát.

A tükör előtt állva a vendég természetesen magát látja. Még mindig nagyon mérges, de a portás váltig bizonygatja, hogy most éppen a világ legszebb látványa tárul elé. Ő erről teljesen meg van győződve. Ha a vendég nem ezt látja a világ legszebb látványának – mármint önmagát –, akkor az nem a szálloda hibája.

A novella azzal zárul, hogy a vendég belenézve a tükörbe, valóban úgy gondolja, hogy az, amit lát, a világ legszebb látványa. Így aztán igazat ad a portásnak, és marad.

Mi törí be azt a tükört, amelyben folyton magunkat bámuljuk? Mi fordíthatja el szemünket pöffeszkedő éntünköt? Talán az, amit a most érkező, a sötétségből világosságként felragyogó hirdetés. Hogy számára mi vagyunk a világ legszebb látványa. Nem azért, mert valóban szépek lennénk, hanem mert ő olyanok lát. És a számára megfogalmazódó látvány, mely minket a magunk valójában, álarcok nélkül lát szépek, egyidejűleg megmutatja nekünk saját rútságunkat.

Amikor szépek látjuk magunkat, nem látjuk őt. Amikor ő elmondja, milyen szépek vagyunk neki, meglátjuk csúfságunkat. Ebben a csúnyságunkban azonban átéljük azt a boldog szégyent, melyben elfogadtatunk, és készek vagyunk levenni álarcainkat.

„Jöjj fényeddel, mert bennünk sok a sötétség. / Jöjj szépségeddel, mert olyan csúnyák és taszítók vagyunk sokszor. / Jöjj erőddel, hogy felegyenesedjünk. / Vedd el szívünk keménységét.”

■ KOCZOR TAMÁS

Hálaadás tíz évért

A dinamikus fejlődő és népesedő Budaörs a városához hasonló módon gyarapodó evangélikus gyülekezettel büszkélkedhet. A sokáig szóróhelyzetben élő közösség tizenhét éve vált – választott felügyelő és segédlelkész által vezetett – missziói egyházközséggé, tíz esztendővel ezelőtt pedig saját templomba költözhetett.

Mindezért december 22-én, advent negyedik vasárnapján ünnepi istentisztelet keretében adtak hálát a hívek. Igéhrdetésében dr. Fabiny Tamás püspök Fil 4,4–5 alapján szólt az örömről.

A köszöntések sorában szót kapott többek között *Rusznayk Dezső*, a szlovákiai sajtógömöri testvérgyülekezet lelkésze, *D. Szebik Imre*, a templom szentelését vég-

ző nyugalmazott püspök, valamint *Ittész István*, a gyülekezetben gyakran helyettesítést vállaló nyugalmazott lelkész. A sort *Endreffy Géza*, a

HORVÁTH-HEGYI ÁRON FELVÉTELE

tizenhét éve itt szolgáló lelképásztor (*képünkön*) zárta köszönő és Istennek hálát adó szavaival.

■ HHÁ

Eltemették Szokolay Sándort

Több százan búcsúztak december 21-én, szombaton Sopronban Szokolay Sándor Kossuth-díjas zeneszerzőtől. A gyászszertartáson és temetésén Orbán Viktor miniszterelnök is részt vett, és – mások mellett – beszédet mondott Balog Zoltán emberierőforrás-miniszter is.

A soproni evangélikus templomban tartott gyászszertartáson valamennyi búcsúzó kiemelte a nyolcvankét évesen elhunyt művész magyarságát, hitét, rendkívüli személyiségét. Isten vigasztaló ígését *Ittész János* nyugalmazott evangélikus püspök hirdette.

Szokolay Sándor mintegy hatszáz művet komponált, hét operát írt, közülük a *Vérnász* (1964) világsiker hozott, és a mai napig a legsikeresebb magyar zenedráma: tizenkilenc operaházban mutatták be. Munkássága elismeréseként a zeneszerzőt 1960-ban és 1965-ben Erkel Ferenc-díjjal, 1966-ban Kossuth-díjjal, 1987-

ben és 2001-ben Bartók–Pásztory-díjjal tüntették ki, 2002-ben megkapta a Corvin-láncot. 1976-tól volt érdemes művész, később a kiváló művész címnek is birtokosa lett. 1998-ban Magyar Örökség díjat, 2008-ban Prima-díjat, 2011-ben pedig Artisjus-díjat kapott.

A gyászszertartás után a soproni evangélikus temetőben helyezték örök nyugalomra a zeneszerzőt, aki december 8-án otthonában hunyt el. Szokolay Sándor 1994 óta élt Sopronban, már nyugdíjasként, a csendesebb életmód, az alkotás, a művészi elvonulás jegyében költözött a városba. 2001-ben Sopron díszpolgára lett.

► Forrás: MTI

(Az evangélikus egyházunkhoz szorosán kötődő Szokolay Sándorról lapunk karácsonyi számában emlékeztünk meg.)

A fenti kérdéssel nem *Shakespeare* komédiájára, a *Vízkereszt, vagy amit akartok* című darabra szeretnék utalni, hanem a mi vízkeresztjeink elhalványodására.

Érezhetően árnyékba került ez az ünnepünk. Bár több európai országban január 6-a, vízkereszt ünnepe máig ünnep és munkaszüneti nap, azzal nehéz vitába szállni, hogy valamikor fénye erősen megkopott. Valamikor ugyanis elképzelhetetlen lett volna, hogy ezen az ünnepen ne tartsanak istentiszteletet, manapság viszont az a ritka, hogy akkor is napján ünnepelik, ha hétköznapra esik...

Keleti testvéreinknél máig karácsonyi ragyogása van, hiszen ott január 6-án ünnepelik Jézus születését. Nálunk viszont – a Kaláka együttes énekével ellentétben – nem hűsvétig tart a karácsony, hanem vízkeresztig. Sokan ezért a karácsonyfát is akkor bontják le.

Vízkereszt ünnepét újra fel kellene fedeznünk!

Az ünnep evangéliuma a napkeleti bölcsek látogatását meséli el. Ez önmagában is számtalan kérdést felvet. Nem csak egyszerűen azt, hogy honnan és miért indultak el a bölcsek. Mit láthattak az égen? Mit jelentett az az égi jel az ő koordináta-rendszerükben? Felveti azt a témát is, hogy vajon Isten szól-e azokhoz is, akik látszólag kívül vannak a hozzá tartozó körben. Van-e számukra is mondanivalója?

A vízkereszttel mit akartok?

Van-e terve velük is? Persze ezek költői kérdések, hiszen tudjuk, hogy mindegyikre igennel felelhetünk.

Amire viszont talán kevésbé gondolunk, hogy Isten a maga világot átölelő tervében nemritkán az ő követőit is fel akarja használni. Nem azért, mintha rájuk szorulna, inkább úgy helyes megfogalmazni, hogy a követőit kitüntetni azzal, hogy a szólójében munkát ad nekik!

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület az ideai vízkeresztre készülve minden gyülekezetünket felkereste egy levéllel, egy imádsággal és egy kis persellyel. Egyházunk püspöki tanácsának támogatásával azt a régi – és sok egyházban máig élő – hagyományt szeretné felébreszteni, hogy vízkereszt ünnepén fordítsuk figyelmünket a külmiszió ügyé felé.

Ennek kapcsán eszembe jutott Artabán.

Artabán képzelte személy. Egy amerikai presbiteriánus lelkész, *Henry van Dyke* elbeszéléseinek főhőse, az úgynevezett negyedik bölcs. Ezt a színdarabot középiskolák koromban Székesfehérváron, a református ifjúsági körben (ahol őt felekezethez tartozó fiatalokkal alkottunk egy közösséget) feldolgoztuk, és néhányszor előadtuk. A történet a Bibliából ismert három

napkeleti bölcs képzelte negyedik társának életútját mutatja be, mint egy modern példázatot. Az első jelenet a négy bölcs tanácskozásába enged betekintést. A csillagokat kutató tudósok a különleges égi csillagegyüttállásból azt olvassák ki, hogy Izraelben király születik, akinek uralkodása az egész világra nagy jelentőségű lesz. Ezért határozzák el, hogy útra kelnek, tisztelüket teszik nála, és ajándékot visznek neki. Artabán három nagy értékű drágakövet ajánl fel. Elhatározzák, hogy a következő hajnalban induló tevekaravánval fognak elmenni, de a reggeli találkozóra Artabán késve érkezik...

A késlekedésnek az az oka, hogy a hajnali felhőben egy félholtra vert emberbe botlik. Nincs szíve ott hagyni. Kimossa a sebeit, és amint az irgalmas samaritánus a bibliai történetben, elviszi egy fogadóba. Az egyik drágakövet szánja a gyógyíttatására. A megbeszélte helyre érkezve szomorúan konstatálja, hogy a karaván nélküle indult el a hosszú útra. Érdeklődésére megtudja, hogy a következő karaván csak két hét múlva indul...

A második jelenet két héttel később már Betlehem vidékén játszódik. Heródes katonái éppen ki akarnak tépni egy gyermeket édesanyja karjaiból, amikor a távoli bölcs üzletet ajánl a

ÉGTÁJOLÓ

katonának. A második drágakőért cserébe az anyát futni hagyják a gyermekével.

A harmadik jelenetnek három évtizeddel később Jeruzsálem a színhelye. A városi forogtagban próbál Artabán Jézus nyomára bukkanni. Úgy hallotta, hogy nemrég ott látták. Közben azt látja, hogy egy adóst fojtogat a hitelezője, és börtönnel fenyegeti. Közbelép, és a hitelezőnek adja a harmadik drágakövet az adós tartozásának elengedéséért. Eközben földrengés, majd sötétség támad. Jézus meghal a kereszten.

Artabán, amikor hírül veszi Jézus halálát, teljesen összeroskad. Imádságként szakad fel a lelkéből, hogy ő az útján többször is elkésett, és immár végleg lekéste a Jézussal való találkozást. Az Úr azonban ekkor megszólal. „Kicsoda vagy?” – kérdezi Artabán. „Én vagyok Jézus, akit keresel.” „Egész életemben kerestelek, de mindig elkesem” – mondja az öreg bölcs. A hang azonban

ezt mondja neki: „Bizony láttál is, hallottál is engem.” „Mikor láttalak vagy hallottalak volna?” Az Úr emlékezteti azokra az esetekre, amelyekben Artabán segített. „Láttam, amikor a házadban segítettél azon a kirabolt és cserbenhagyott emberen, aki miatt lekészted a karavánt. Láttam, amikor megmenttetted azt a halálra ítélt gyermeket és édesanyját, és azt is láttam, amit azzal az adóssal tettél Jeruzsálem utcáján... Artabán zavarában tapogtatja az erszényét. „Hol vannak a drágakövek, amiket neked szántam?” „Megkaptam mind a hármat” – mondja az Úr. „Mert ha megtettétek eggyel a legkisebb atyámfiak közül, velem tettétek meg...”

Vízkereszt Isten hozzánk fordulása nyomán arra akar indítani minket, hogy mi is forduljunk az ő szeretettjei felé. Erre pedig nemcsak felelősségünk, de lehetőségünk is van.

Éljünk vele bölcsen!

Szemerei János püspök Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Az ébredés kezdete

► Folytatás az 1. oldalról

Nemcsak az egyénnek, hanem a gyülekezetnek és az egyháznak is meg kell térnie, hogy ne vesszen el, hogy ne egyezzen ki a világgal.

A napokban megnéztem a *Call Girl* című svéd–norvég–finn–ír filmet. Megtörtént eseményeken alapul a történet: az egész Svédországot megrengető, hetvenes évekbeli prosztitúciós botrányt dolgozza fel.

Egy nem kevés politikai befolyással bíró asszony call-girl-hálózatot működtet, amelyben kiskorúakat is foglalkoztat. Ügyfelei között számos magas rangú tisztségviselő, politikus, sőt miniszterek is szerepelnek. A beszerzett tinédzser lányok számára a nevelőintézetből való szabadulás reményét kínálja a gyors pénzszerezési lehetőség, imponál nekik az éjszakai élet, az új ruhák, az ital és a drogok.

A film plasztikusan mutatja be azt a folyamatot, amelyben miniszterek, parlamenti bizottságok hozzájárulnak azokhoz a törvényekhez, amelyek megkönnyítik a kiskorúakkal való szexuális érintkezést, a velük való visszaélést. Ezekkel a liberalizált szabályokkal azután ők is élnek, az igazságügyi miniszterrel az élen. Látni kell ezeket a folyamatokat. Európa törvényesíti az igével, természetes renddel szembeni viselkedést, életmódot. Ezen nem kell csodálkozni, hiszen a világ világ marad. Nagy kérdés, hogy ebben a sodró folyamatban az egyház meg tud-e állni.

Egyházunk újonnan felállt missziói bizottsága hangsúlyozza a lelki, hitbeli szempontok elsőbbségét. *Hitet az élő ige ébreszt, semmi más.* Ezért szükséges, hogy megújuljon az én személyes, lelkesítő életem, és megújuljon minden felelősséget vállaló, hordozó lelkész, teológiai tanár, presbiter élete. Isten nem tudja, nem akarja használni a megtérés nélküli egyházat (Jer 7).

A jövő egyháza szempontjából döntő stratégiai pont a lelkészképzés, a gyermek- és ifjúsági munka (iskoláinkkal együtt) és a médiaszolgálat. Ezért írtuk le (és tettünk is lépéseket a megvalósítás érdekében – kevés eredménnyel), hogy szükséges megerősíteni a lelkészképzést – többek között a missziológia kötelező (nem fakultatív) oktatásával és a missziói gyakorlat megszervezésével.

Lényegében szinte minden a gyülekezetekben dől el. Az egyház a gyülekezetekben él. A mai struktúrában meghatározó szerepe van a lelkésznek. Ezért fontos, hogy *misszionárius lelkészeket képezzen egyházunk*, akik égnék az Isten- és emberszeretet tüzeiben, ismerik a mai szociológiai, szellemi helyzetben alkalmazható szolgálati modelleket, megoldásokat.

Mi ebben a mai helyzetben egyházunk evangélikizációs és missziói bizottságának és a missziói lelkészeknek a feladata? Például a fentiek felismerése, képviselése és megvalósítása egyházunkban.

Folyamatosan alakítani kell/szükséges a struktúrát is, többek között megtalálni a missziói munkaágak és vezetőik helyét, felelősségét az egyházi életben. A missziói bizottság – magától értetődően – az egyházvezetéssel együtt kell, hogy megtalálja, megfogalmazza egyházunk közeli és távolabbi céljait. Ez a munka folyamatos volt az elmúlt években is.

A missziói törvény szerint néhány évente a bizottság a zsinat elé terjeszti az irányelveket, hangsúlyokat. A zsinat azokat megtárgyalja és elfogadja. Ezt megtették az előző ciklusok munkaközösségei is. Kiáltunk, könyörögünk megújulásért, és tegyük dolgunkat az Ige szerint! A többi bízunk az Úrra.

A szerző a Magyarországi Evangélikus Egyház országos missziói lelkésze

Megjelent a Keresztyén Igazság jubileumi száma

A *Keresztyén Igazság* folyóirat a jubileumi, századik számához ért. Ennek öröme száz oldalon, gazdag tartalommal kerül az olvasók kezébe.

Az *Igehirdetés* rovat *Türöczy Zoltán*nak a közelmúltban megjelent kötetéből közel egy adventi elmélkedést, majd folytatódik a *Lutheri teológiáról mindenkinek* sorozat, mely ezúttal az *adiaforon* kérdését járja körül.

1983-ban adták ki neves német teológusok azt a *dokumentumot*, amely az úrvacsorával kapcsolatos téves gyakorlat-tal szemben kifejezésre juttatja a lutheri teológiai szempontokat. Fontos tájékozási pont ez tehát minden evangélikusnak.

A *tanulmányok* sorát *Dóka Zoltán* írása nyitja: az óegyházi evangéliumok etikai alkalmazhatóságát vizsgálja az igehirdetésben, nagy segítséget adva ezzel minden igehirdetőnek, de igehallgatóknak is. Folytatódik *Tubán József* *Identitás és tolerancia* című sorozata, immár a harmadik, befejező résszel.

Nagy érdeklődésre tarthat számot *Terray Lászlónak* a „*Füstbe ment terv*” címmel *Vajta Vilmos* ügynökké szervezésének kísérletéről szóló tanulmánya, illetve *Pátkai Róbert* írása, melyben a Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközösségének (KÉMELEM) munkásságát rejtő iratanyagot veszi számba.

Új témával jelentkezik az ezt követő írás: *Tóth Károly* az egyházi választások történetét dolgozza fel folytatásokban.

E számban köszöntik a kilencvenéves Terray Lászlót két, Norvégiában járt ifjú lelkész emlékezésével.

Gazdag tartalommal telt meg a jubileumi számban az *Emlékezünk* rovat is. Közzöljük *Grendorf Péternek* az *Ordass Lajos* sírjánál elmondott igehirdetését, a száz éve született *Böröcz Sándorra* emlékezünk *Böröcz Enikő* segítségével, *Goór Judit* tanulmánya pedig *Weöres Sándor* munkásságát eleveníti meg.

Végül két könyvet ajánl a folyóirat az olvasók figyelmébe: *Hallgrímur Pétursson* az *Ordass Lajos* fordításában újra kiadott, *Passió-énekek* című művét, valamint *id. Zászkaliczky Pál* *Vetés közben* című kötetét.

Reméljük, az olvasók örömmel forgatják majd az ünnepi számot!

■ ISÓ DOROTTYA szerkesztő

A reformáció talajában gyökerezve

► Újpesten, a *Károlyi István* gróf által 1840-ben alapított településen egyazon esztendőben, száznegyven évvel ezelőtt, 1873-ban indult el az evangélikus és a baptista misszió. A két gyülekezet temploma és imaháza közel egy évszázada néhány száz méter távolságból tekint egymásra. Az evangélikus templom szépen felújított tornyán csillogó kereszt és a baptista imaház klinkertéglás homlokzatán fehérülő nagy kereszt az egykori munkáskerületként számon tartott nyüzsgő városrész szívében nap mint nap az ég felé irányítja az utca emberének figyelmét.

A két gyülekezet szeretetteljes, őszinte kapcsolatát nemcsak az aktuális lelkészek, hanem a gyülekezetek tagjai is számon tartják. Mindkét protestáns felekezet a reformáció talajában gyökerezve együttműködésével jó példát mutat a városrész polgárainak. Nemeszser együtt szolgáltak Újpest főterén, a karácsonyi vásár színpadán, vagy közösen osztottak az alkalmi könyvesbódé működtetésén. A januári egyetemes imahéten és a reformáció hetében is együtt imádkozik a két közösség református testvéreikkel, sőt évente egy alkalommal a gyülekezetek presbiterei is találkoznak, ismerkednek.

A februári, úgynevezett „szószékcsere” evangélikus lelkész hirdeti az ígét a baptista imaház keresztekét ábrázoló, kerámiaborítású szószékén, és baptista lelkész prédikál az evangélikus templom boltíves falai között. Az évente hagyományosan megtartott nyári baptista egyházei tanfolyam keretében az evangélikus gyülekezet is biztosít helyet a zenei oktatásban részt vevő fiataloknak.

A baptista testvérek a reformáció hónapjában, tavaly október 19–20-án emlékeztek meg arról, hogy negyvenháromezer évvel ezelőtt, 1523-ban érkezett Felső-Magyarország területére az első anabaptista prédikátor, *Schröter Kristóf*, aki Eperjesen alapított gyülekezetet. Az anabaptista mozgalom magyarországi kezdetére emlékezve több előadás is elhangzott. *Josef Franz Enzenberger* bécsi történelemszakkönyvtáros az anabaptista reformációról, a mozgalom ausztriai–magyarországi összefüggéseiről tartott előadást, *Kiss Lehel* kolozsvári egyháztörténész *Bethlen Gábor* erdélyi fejedelem alakját idézte, aki letelepítette és támogatta az anabaptista habánokat Erdélyben, *dr. Szebeni Olivér* egyháztörténész

pedig *Friss hírek, feketék és japánok közötti hutteri telepek* címmel tartott érdekes előadást.

Kérdésként merülhet fel az olvasóban, kik is valójában az anabaptisták, és korunk baptistáit milyen kapcsolat fűzi az anabaptistákhoz.

A történelemírás számos esetben újrakeresztelőnek nevezi az anabaptistákat, mert bibliaértelmezésük szerint a keresztség szentségében csak a hitvallókat részesítették. A reformáció lángját meggyújtó *Luther Márton* fellépése idején többen is behatóan tanulmányozták a Biblia tanítását, és ez idő tájt nemcsak az úrvacsora kérdésében, hanem a keresztség ügyében is sokas hitvita folyt. Maga Luther is sokat foglalkozott a keresztség formájával. Az *egyház babiloni fogságáról* című iratában vizsgálja ezt a kérdést. A *Római levél* 6. részének 4. verse nyomán meg is fogalmazta a keresztség tartalmi lényegét, de a gyakorlatán végül nem változtatott.

Az anabaptista mozgalomnak számos irányzatát ismerjük. A mozgalom létrejötté nem köthető egyetlen kiemelkedő személyhez, mint a német vagy a helvét reformáció esetében látjuk. Természetesen számos kiemelkedő anabaptista vezetőt ismerünk. Szokás az anabaptista mozgalmat a reformáció népi irányzatának is nevezni. A népi jelző azonban ne tévesszen meg senkit.

A mai napig száznál több anabaptista kódex maradt fenn, miközben a jezsuiták kocsiszámra égették el az anabaptisták kódexeit és énekeskönyveit. Az üldöztetés meneküléshez vezetett, sokan mártírhaltal haltak. Előbb Morvaországban, később Erdélyben és onnan továbbmenve Oroszország területén telepedtek meg az anabaptista hitet követők.

Ez a menekülés tartotta egyben a

békességre igyekező, szorgos, hitük szerint élő embereket. Fazekasműhelyeikből kerültek ki a máig ismert és nagyra becsült habán kerámiák.

Az 1609-ben Angliából elindult újkori baptista mozgalom ha nem is közvetlen utóda az anabaptistáknak, de a hitvalló keresztség okán mindenképpen szellemi örököse, éppúgy, mint a mennoniták vagy az evangéliumi szabadegyházak is.

Enzenberger professzor egyik előadását *dr. Balthasar Hubmayer* anabaptista reformátorról tartotta, aki Luther és *Zwingli* kortársa volt. *Zwingli* először helyt adott a hitvalló keresztség gondolatának, de végül visszavonta, és üldözni kezdte az anabaptistákat és korábbi barátját, *Hubmayer* is.

Hubmayer, a freiburgi egyetem doktora először a regensburgi teológiai akadémia rektoraként lett ismert. A regensburgi dóm nagy hatású szónokaként tartották számon. Teológiai iratait azonban, amelyekben a keresztségről vallott nézeteit foglalta össze, már a nikolsburgi vár lelkészeként tette közzé. Nikolsburgban mint üldözött anabaptista reformátor mintegy hatezer tagú gyülekezetet vezetett. Működésének a Habsburg katolikusok vetettek véget, mikor is mondvacsinált politikai vádak alapján Bécsbe rendelték, és mivel nem volt hajlandó hitét megtagadni, maglyán égették el, feleségét pedig néhány nappal később a Duna vizébe fojtották.

A baptisták mártírként tekintenek *Hubmayerre* éppúgy, mint *Fischer Andrásra*, a Felvidék anabaptista reformátorára is, akit *Krasznahorka* várából dobtak le a mélybe. *Dr. Somoogyi Imre*, a múlt század egyik neves baptista vezetője írta: „Vértanúságotok nem volt hiábavaló, kifolyt véretek nem volt meddő magvetés...”

Ma az evangélikusok és baptisták testvérként tekintenek egymásra, hisz az evangélium jó hírének hirdetése, a krisztusi élet megélésének bemutatása mindkét közösség tagjainak legfőbb célja. És ez nem csak Újpesten van így: Tótkomlóson elfogytak a baptisták, és megfogyatkoztak az evangélikusok, ezért a baptista imaházból evangélikus kápolna lett.

■ MAROSI NAGY LAJOS

A baptista imaház mögött az újpesti evangélikus templom

Egy legenda nyomában

Beszélgetés Novotny Zoltán rádióriporterrel

► **Nehéz vele interjút készíteni. Nehéz, mert ennek a mestere, legtöbbször percek alatt kell életüket fölmutatnia. Azután szerény, művelt, tájékozott. Hiteles ember. Nem vonul el a stúdió mélyébe, hogy csak ketten legyünk: a Magyar Rádió pagodájában forró kávé mellett idézzük az elmúlt évtizedeket.**

Novotny Zoltán Tánicsics-, Rát Mátyás- és Prima-díjas újságíró, a hazai sportújságírás meghatározó alakja. 1963-tól dolgozik a Magyar Rádióban. Volt bemondó, riporter, a Petőfi rádió főszerkesztője. A televízió huszonhét évig külsőként dolgozott: a Híradóban s különféle gyermekműsorokban... Tizenkét nyári olimpiáról, négy labdarúgó-világbajnokságról és számos rangos hazai eseményről közvetített.

Ezek a száraz életrajzi adatok. De a fontos a ma is fáradhatatlanul dolgozó ember, akinek egyénisége magával ragadó. A Magyar Rádió egyik legszebb hangú riportere. Karácsony előtt a kezdetekről kérdeztem: magyar-történelem szakos diplomával hogyan került a sport közelébe?

– Gyerekkoromban először a sportot szerettem meg. Alig tudtam járni, de édesapám már futballmeccsre vitt. Az iskolában nagyszerű testnevelő tanáraink voltak. A református gimnázium elemijében kezdtem. Itt Patay Zsigmond volt az egyik nevelőm, aki a röplabdát virágoztatta föl. Dombi Pál volt a másik, aki a kispályás kézilabdát honosította meg; mindketten jó tornászokat is neveltek, volt vívótanfolyam az iskolában, szóval tízéves koromig megismerkedtem ezekkel a játékokkal, miközben a foci maradt a középpontban... Felső tagozatba a Knezhich utcába jártam, ott a kosárlabdát szerettem meg, később az Apáczai Csere János gyakorlógimnáziumban az akkori sportolók és edzők java megfordult. Az már csak ráadás, hogy az ötvenes években a magyar sport óriási sikereket aratott, az aranycsapat és többiek a világ legjobbjai közé tartoztak.

– *Miért ment mégis bölcsészkarra?*
– 1945-ben sétálva az utcán mindig kérdezősködtem a betűkről, s észrevétlenül megtanultam olvasni. Innen a könyv szeretete. Azután a beszéd, ez is nagyon fontos, amikor megszülettem, kaptam egy rádiót, egy bútordarabot, amellyel együtt nőttem föl. Hallgattam, csodáltam, beszéltem hozzá, egy pasztás dobozban közvetítettem; ha az iskolában lyukasóránk volt, amit olvastam, el is meséltem pajtásaimnak. Valami különös adottságnak köszönhetően a történelmi események, évszámok megragadtak bennem. Elsősorban ezért jelentkeztem bölcsészkarra.

– *Volt olyan tanára, aki nagy hatást gyakorolt Önre?*

– Nagy szerepe volt osztályfőnöknek, Gyapay Gábornak. A Fasorban tanított előtte, megszüntetése után az evangélikus levéltárban dolgozott – és 1989-ben ő indította újra a fásori gimnáziumot... Gyapay személyisége, történelemszeretete, tudása hatott rám. Egyetemi felvételnél sokat számított, hogy a történelemszak körben Kossuth-gyománymányok után kutattam Tinnyén.

– *Hogyan került a rádió közelébe?*

– Egyetemistaként. Szerettem volna Budapesten maradni, s ezt, ahol csak tudtam, el is mondtam. A szomszédom bátorított, mondván, aki annyira érti a sportot, közvetít is, miért nem megy el riporternek. Írtam egy önéletrajzot, ennek hatására behívtak, fél órát beszélgettek velem, végül megkérdezték, mihez értek. „Bölcsész-hallgató vagyok, és a sportért lelkesedem.” „Jó, akkor Szepesi!” – vágta rá azonnal, és innen kezdve a sportszerkesztőséggel kerültem kapcsolatba.

Következtek a próbák, közvetítések, tudósítások, jártam vasárnap vidékre. Behívtak bemondói meghallgatásra, megtudtam, hogy 1956 óta nem vettek fel új embert, közben sokan megöregedtek, disszidáltak vagy

hol ketten vagy négyen voltunk. De mentünk, egyetlen alkalmat nem mulasztottunk el; az ötvenes években konfirmáltam. Pap lányát vettem feleségül, templomban kötöttünk házasságot 1963-ban Békéscsabán.

Én egyik szót sem kedvelem azok közül, hogy vallásos, bibliaolvasó, istenhívó. Mindegyikért meg kellett küzdenem. Nem kételkedtem Isten létezésében, de nem is nagyon állítottam. Elfogadtam: kell lenni valakinek, aki fogja a kezemet, aki segít, vezérel, építi bennem és körülöttem a világot. Sokáig azt mondtam, istenkereső vagyok.

A hitünket nem látványosan gyakoroltuk, a nyolcvanas években horgonyoztam le a Deák téri templomban. A sokadik otlétem után presbiter lettem. Azóta a felolvasói szolgál-

meghaltak. Három év után kerültem a sportrovathoz. Riporter lettem, rovatvezető, majd amikor átalakult, osztályvezetőnek neveztek ki, hat évig a Petőfi rádió főszerkesztője voltam, 2002-től főmunkatárs, külsős... Szóval ötven éve azt csinálom, amit szeretek!

– *Nemrégien köszöntötték hetvenedik születésnapján. S most vettem észre, azóta már három évtelt. Hogyan éli meg az idő gyors vonulását?*

– Ezt az ember akkor veszi észre igazán, amikor már a fiakat, a gyerekeket, az unokákat közvetíti. Valóban rá kell csodálkoznom a dolgokra. Úgy suhantak el a napok, hogy negyvenkilenc évesen még húszévesnek éreztem magam, azután ötvenévesen negyvennek... Most meg, be kell vallanom, annyinak érzem, amennyi vagyok. Most kellene megállnom és nem öregednem tovább.

– *Pilinszky írja levelében: „A boldogságot elviselni legyen erőd.” Milyen érzésekkel vette át a mostani idők kitüntetését: a Tánicsics- és Rát Mátyás-díjat, a Prima Primissima-jelölést?*

– Erről furcsa beszélni. Persze örül az ember, büszke rá, de az az igazság, hogy a díjakat nem megérdemeltük, hanem adják. Az is eszembe jut: beleöregedtem a díjakba? A Prima is megtisztelő, hiszen az egyik legjelentősebb magyar elismerés, és egy olyan kategóriában kaptam, ami fölött már kongatják a vészharangot. Nekem meg az a véleményem, hogy a rádióknak nemcsak jelene és múltja, de jövője is van. A rádiózás örök!

– *Istenes, bibliai ember. A Deák téri evangélikus templomban is halljuk fölolvastani.*

– Hazulról hoztam, hiszen minden este imádkoztunk, Bibliát olvastunk. Jártunk templomba. Édesanyám evangélikus, apám katolikus. Sokszor jött velünk, a húgommal és velem. Hol egyedül voltam Isten házában,

latot is én szervezem. Később elnöke lettem az evangélikus egyház sajtóbizottságának. A református, evangélikus, baptista és metodista egyház erőfeszítése nyomán megalakult a protestáns újságíró-szövetség; lassan tíz éve, hogy én vezetem.

– *Hogyan készülnek karácsonyi ünnepére?*

– Húsz éve, advent idején Újpesten műsorvezető vagyok. Jótékonyági rendezvényt tartunk négyszáz kisdíjknak. Az ottani gyerekek adják a műsort, a végén mindig beszélnek a karácsonyról. Ilyenkor magamnak is felteszem a kérdést: mit jelent a szenteste? Jelenti 1944. december 24-ét, mikor a szirénázás után lementünk a pincébe, s nagybátyám nem jöhetett velünk, mert katonaszökevény volt. Jelenti nekem a karácsony az édesanyám finom ételeit, a kis csengő megszólalását, az ajándékosztást, az éneklést... És jelenti a munkát is: a hetvenes években kijártunk Olaszországba totómeccset közvetíteni. És emléthetem az 1977-es esztendő: akkor halt meg az anyósom és az édesapám. Ha fiatalok között vagyok, mindig elmagyarázom, hogy a karácsony nem csak az ajándékozás ünnepe. Jézus megszületése! Az eljövetele, a szeretet, a család ünnepe.

– *Milyen reményekkel indul az új esztendőbe?*

– Ahogy öregszem, egy régi intelem jut eszembe: ilyen korban már ne nagyon tervezzen az ember. Hetvenhárom évesen és egy nagy múlt után én se tervezek nagy dolgokat. Legyen nyugalom és szeretet. Amennyit az erőmhöz képest el tudok végezni, azt megcsinálom. Ami az ország állapotát illeti, nem tudok mást mondani: szurkolok és reménykedem. Meg kell maradni magyarnak és békejobbort nyújtani egymásnak. Ehhez kérem Isten segítségét!

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Szólt a dal a Bosnyák téren

► **Változnak az idők. Néhány évtizede, de talán még néhány éve is elképzelhetetlen lett volna, hogy Budapest valamely kerülete önállóan, adventi vásárral, feldíszített utcákkal készüljön a Megváltó születésének ünnepére. Idén azonban ünneplőbe öltözött a XIV. kerület, és mindehhez méltó háttérrel nyújtott az új városközpont, az átépített, megújult Bosnyák tér s az ott megrendezett első zuglói adventi vásár.**

A kerület vezetése és a történelmi egyházak Zuglóban működő közösségei között hagyományosan jó az együttműködés. Talán ennek tudható be (na és annak a törekvésnek, hogy a vásár ne csak kulináris élvezetekről és anyagi javakról szóljon), hogy úgy döntöttek: adventi negyedik vasárnapjára egyházi kórusokat kérnek fel szereplésre.

A mindig magas színvonalnak köszönhetően mára eljutottunk oda, hogy ha Zuglóban szóba kerül az egyházzene, nem maradhat ki a Zuglói Evangélikus Egyházközség és kórusa sem. Így esett, hogy az együttes – immár kilépve a templom falai közül – az utca közönsége előtt, a vásár forgatagában tette hallhatóvá mindenki számára a jó hírt a Megváltó születéséről.

Az esemény hirdetése, beharangozása ugyan nem árulta el, de a hallgatóság a felkonferálásból értesülhetett róla, hogy egy húszéves kórust láthat-hallhat, mely azonban megőrízti „ifjúkorának” tisztaságát, lendületét és frissességét.

A kórus 1993. szeptember 19-én tartotta első próbáját, és ugyanebben az évben, szenteste szolgált először gyülekezetében. A két évtized során közel száz énekelni szerető kórustag fordult meg a közösségben. Három karvezető kezei alatt több mint száz kórusművet adtak elő istentiszteleten, koncerten, kórustalálkozón, illetve különféle egyházi rendezvényeken.

Az évforduló alkalmából december 12-én tartott adventi zenés áhítatra mindazokat meghívták, akik az elmúlt húsz év alatt hosszabb-rövidebb ideig részesei voltak az együttes munkájának. Ők ez alkalommal közös éneklés keretében ismét meg-

szólaltathatták az elmúlt időszak legkedvesebb műveit.

A Bosnyák téri koncertre egyházenénk színé-javából válogatott *Fekete Anikó* karnagy, a kórus jelenlegi vezetője. Így nem csak szép adventi dallamainkkal ismerkedhetett meg az alkalmi közönség, hanem felcsendült a talán sokak által ismert, népszerű, *Jöjj, népek Megváltója!* című éne-

künk feldolgozása, és hallható volt néhány latin nyelvű kórusmű is.

Mindezt örömmel és elismeréssel fogadta a hallgatóság. A művek nemcsak a közelgő ünnep és várakozás örömeit sugallták, hanem egyben az Istennek adott hálát is kifejezték, amellyel a kórus tekint vissza a kitartó munkával és sok-sok élménnyel teli évekre.

A felnőttkórus dicsérete mellett érdemes megemlíteni, hogy a legifjabbak is helyet kaptak az ügyesen szerkesztett műsorban, és elismerésre méltó profizmussal adták elő a rájuk osztott szövegeket.

A műsort a következő fellépővel, a kerületi református gyülekezet kórusával közösen megszólaltattott kánon zárta. Az alkalmi kerületi protestáns vegyes kar példamutató egységben zengte együtt Jézus születésének ünnepe felett érzett örömet.

■ GYARMATI GÁBOR

„Az Ige testté lett...” Gyöngyösi Levente Karácsonyi oratóriuma

► **Különös élményben volt része annak, aki december 15-én az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) aula magnájában részt vett az egyetem Bartók Béla énekkarának és egyetemi koncertzenekarának karácsonyi hangversenyén. Az est első részében Händel, Twardowski és Victoria műveit hallottuk, a szünet után pedig Gyöngyösi Levente Karácsonyi oratóriuma szólalt meg, melyet a művész az énekkar felkérésére és számára komponált.**

Az ősbemutató mindig meglepetés mind az alkotó, mind a közvetítő művész, mind pedig a befogadó számára, de ez a mű különösen az volt: stílus- és hangnembeli váltakozása, az ötletek sziporkázása folyamatos, aktív figyelmet igényelt a hallgatóktól. A mű első része János evangéliumának nagy üzenetét formálja meg muzsikában: Az Ige a diszharmonióból a harmóniába, a sötétségből a világosságba vezet hallgatóját, a félelmetes káosz hangjai Rendde csendesülnek, mert „az Ige testté lett”.

A második rész Bevezetése után felszoporkáznak az ötletek: a karácsonyi történet szépsége megannyi új és mégis ismerős dallamban bomlik ki. A kortárs zene modern hangzásvilága bartóki örökségként idéződik fel, majd a népi betlehemesek archaikus muzsikája szólal meg, hogy bevezesse a Magnificat-motívumot vagy az Ave Mariát, s olykor még a

gospel egy-egy derűs ütemét is felfedezni véljük.

Az oratórium szövege latinul mondja el a karácsonyi történetet, s külön kedves és érdekes, hogy a műbe szervesen és szépen belesimuló *Betlehemi királyok*, *József Attila* verse is latinul hangzik fel. (Egyetlen zavaró mozzanat a latin gyakori olaszos ejtése, amelyre lehet ugyan értelmező magyarázatot találni, mégis megtöri a hangulatot.)

A szólóénekesek (narrátor, három pásztor, három bölcs és a női szerepeket éneklő soprán) és a nagyszerű kórus kiválóan működött együtt a karácsonyi történet szépsége megannyi új és mégis ismerős dallamban bomlik ki. A kortárs zene modern hangzásvilága bartóki örökségként idéződik fel, majd a népi betlehemesek archaikus muzsikája szólal meg, hogy bevezesse a Magnificat-motívumot vagy az Ave Mariát, s olykor még a

■ K. SEBESTYÉN NÓRA

KISSLAKI LÁSZLÓ

Karácsonyi vásárfirka – Hofgeismar

Én mondom, ez aztán élmény volt! Karácsonyi vásár Észak-Hessenben. Igaz, Béla bátyám csak azért vitt magával Hofgeismarba, hogy ne egyedül cipelje a rekvizitet, na meg hogy segítsek neki előkészíteni a színpadot a „Béla Kiss Show-ra”.

Szerencsénk volt, mert ahogy megérkeztünk, autónk rögtön helyet talált magának. Jó hely volt, nem kellett messze cipelnem a dögnehéz hangfalat. Mire minden biztonsággal a helyére került, éppen ideje volt az ebédnek.

Amikor kiléptünk a térre, nekem úgy tűnt, mintha hirtelen egy hollywoodi stúdióba, valami Disney-mese-film kulisszái közé csöppentem volna, ahonnan már csak a felvételstáb hiányzik. Na meg az oldalbó rendező. Csakhogy ezek a csodaszép, favázás házak, ahogy körülölelték a városház előtti teret, igaziak voltak, mint ahogy a standok is a fenyőkel. Igazi volt a bódék között nyüzsgő, sört és forralt bort ivó népség, igazi ánizs, szegfűszeg meg sült kolbász illata táncolt a házak között. A hajdani mainzi érsek majorsága, amelyet vagy nyolcszáz éve városi rangra emelt ömenciája, megszokhatta már karácsonytájt ezt az új illatot.

Mára irodaházak, bevásárlóközpontok születtek, és mint gyöngy az ékszeresládikán, egy patikamúzeum is díszíti a várost. Az Esse folyócska is itt tekereg tovább észak felé. Persze ezt már akkor is csinálta, mikor még nyíllal lötték a vadat – néha meg egymást – az emberek.

A vallási viták keltette háborúkba belepustult fél Európa. A 17. század végén a hugenotta menekültek Hofgeismarban is otthonra leltek, és David Clément lelkész a francia reformált templomban imádkozhatott híveivel. A hajdani választófejedelem nyári kastélya, Schönburg ma az evangélikus akadémia otthona, ideális hely továbbképző szemináriumoknak, tudományos ankétoknak. Nem is csúnya – de most nem ezért jöttünk a városba.

Időközben besötétedett. A téren már égők ezrei világították meg a fenyők zöldjét, a bódék között bámészkodó vidám arcokat, a kolduló kutyát, amely éppen a kolbászt bűvölte átatos képpel. Észre sem vette a szomszédos pulton tündöklő fénypiramist s a körötte örködő hét vad fogó diótörőt; hiszen hogy is lehetne fogékony a szépre éhes gyomorral? Pedig sokan nézték az angyalokkal, szénégetőkkel s a téli erdőt benépesítő más figurákkal teli karusszelt.

Meltem egy öregúr éppen azt magyarázta az unokájának, hogy az egész építményt a gyertyaláng felszálló heve forgatja. És az Érchegeység vidékén már a középkorban telente ilyesmiket faragtak a bányászok a lámpa mellett – míg alattuk a mélyben csákány vágta sebeit gyógyította a föld –, hogy a sötétben lopakodó gonoszt is elűzzék a fényvel.

– Na, de ki gondolta volna, hogy a hajdani figurákból lesznek mára a közkedvelt gyertyapiramisok és a karácsonyfán világító láncok, hogy fényükkel hirdessék a Kisdéd születését, mint Betlehem fölött a csillag – nézett le a bácsi az unokájára, de a gyerek már nem hallotta, mert időközben leguggolt a kutyához.

Az öreg elmosolyodott. Eszébe juthatott a hajdani karácsony, mikor a vásárban még nem ugatott kínai játékkutya a lába alatt, s nem bögött ezernyi, elemmel hajtott műanyag

szerkentyű. És nem ringatta hasát az apró, tajvani Mikulás, angolul énekelve, hogy „boldog karácsony”...

Igaz, kissrác korában nemhogy kínait, négert is csak amerikai katonaruhában látott, mikor puskával keresték a papát. Csak pár hónappal később, advent idején jött haza. S milyen öröm volt újra együtt, vele ünnepelni a karácsonyt! S milyen jó volt, hogy már ő olvasta fel Lukács írását a betlehemi csodáról. Igaz, a fenyőfa körül nem állt halomban az ajándék, de amikor a zoltárt énekelte a család, megtöltötte a szíveket a szeretet.

Még jó, hogy a szeretet állandó és örök, mint a remény. Miközben köröttünk örök forgásban változik a világ és minden benne élő; a formák, a divatok, sőt még az imádkozás módja is. Csak a vágy változatlan, hogy békében élhessenek az emberek ezen a golyóbison! S minden karácsonyeste, mikor megszületik a Kisdéd, vele együtt ugyanúgy újjaszületik a remény.

Éppen ilyen kegyes gondolatokba merülve lődörögtem, amikor észrevettem, hogy Béla vadul integet a színpad felől. Tényleg, ideje odamennem, mert a házak ablakai már érdeklődéssel pislogtak le fentről a térre, ahol éppen megjelent a Hofgeismark néptáncsoport a színpad előtt, s a múltat idéző zenére megkezdődött a karácsonyi műsor.

Méltán volt sikeres a szép körtánc, és a párok forgása is az égő gyertyával. De nemcsak a koreográfia, hanem az ösnyák ruhája is tetszett, meg a rég elporladt nagyanyák réklíje, amely alatt hajdan ugyanúgy hullámozott a táncból hevült kebel, mint manapság.

Ezt még néztem volna, de Béla műsora következett, és már dobálta is a magasba színes karikáit. Hál' Istennek, egyet se kellett visszadobnom a színpadra...

Nehogy elfelejtsem: úgy gondolom, a vásárban a sok száz német között tán tízen lehetünk magyarok. Béla a színpadon, én előtte, arrébb meg még nyolc kürtőskalács, amelyek a süttőből, a hőségtől pirulva lestek honfitársukat, ahogyan bűvöl, varázsol, s a homlokán, egy égig érő rúdon egyensúlyoz négy, itallal teli poharat. Majd Béla kinevezett egy kissrácot büvészinak: ráadott köpenyt, süveget, aztán egy zsinórt is a kezébe, hogy következzék a látványosság.

Benyúlt a zsebébe az ollóért, hogy elvághassa a zsinórt, amelyet az inas tartott, de elsápadt, mert érezte, hogy keze az olló helyett a semmit markolja. Feszült csönd lett. A közönség várt, csak várt, az inas is várt. Hosszú szünet után Béla hirtelen az inához fordult, s rám mutatott:

– Ott az öcsém. Ő is bűvész. Majd mindjárt idevarázsol egy ollót.

„A fenébe! – gondoltam –, honnan?” Rohanva körbelihagtem az árusokat. Nagy mázlinkra a harmadik bódénál kaptam ollót egy nénitől. Már messziről kiabáltam:

– Van olló!

Béla felszabadultan sóhajtott, s csak annyit mondott:

– Jogos a taps az öcsémnek! – és vigyorgott.

Nekem csak most kezdett el remegni a lábam az izgalomtól. Nem véletlenül kezdtem hát az írásomat azzal, hogy élmény volt a karácsonyi vásár! Netán ha jövőre is el kell kísérem a bátyámat, az biztos, hogy előtte tele- rakom ollóval a zsebeimet. Hiszen az anyagi kar nem bűvészműtárványhoz hivatott segídezni.

Amikor Jézus a galileai Kánában járt a tanítványával, elújságolták neki a helybeliek, hogy nagy lakodalomra készülnek a faluban. Az egyik jómódú gazda felszerűlt lányát kísérik oltár elé. A vőlegény családjának is van mit a tejbe aprítania, így aztán egész héten át tart majd a vigadalom. Több mint száz vendéget várnak, de bőven fog jutni enni-inni való annak is, aki az úton járók közül betéved a portára. Meghívták a menyegzőre Jézus anyját, Máriát meg a gyerekeit is.

Jézus nem vágyott a vigasságra, inkább jövendő terveit, a reá váró küldetést szerette volna megbeszélni a tanítványával, Nátánaéllal, Simon Péterrel, Andrással, Fülöppel és Jánossal. Bizonytalan válasszal küldte hát vissza az örömapa küldöttét. A tanítványok ugyan hajlottak volna rá, hogy megkóstolják az ételmester messze földön híres báránysültjét, amelyet a naponta változó vendégek az egéki dicsértek, de nem akartak ellentmondani a Mesternek.

A jövedvűen vigadozó vendégek meg Jézus testvérei is többször invitálták őket, s az örömapa elküldte legidősebb fiát, hogy addig ne tágítson, míg vele nem tartanak. Végül a harmadik napon hajlott a Mester a kérés szóra, és így szólt a küldöncéhez: – Köszönjük a szíves meghívást, személyesen adjuk át jókívánságainkat a ház népének és az ifjú párnak. Ezzel felkerekedtek, és elindultak a hívívó után.

A lakodalmas portán nagyban állt a vigadalom. A szolgák hatalmas tálcákon hordták fel az ételt, italt a fogyni nem akaró vendégseregnek. Az ételmester újabbnál újabb birkákat vágatott le a juhászokkal. Gyorsan megnyúzták s már húzták is nyársra őket, hogy ropogós pirosra sülvé várják az éhes szájakat.

A boroskorsók is gyorsan cserélődtek a hosszú faasztalokon. A szolgák szinte egymásba botolva sürgöttek-forogtak körülöttük, mignem az egyik odasüdüngött az ételmesterhez, és halkán a fülébe súgta: – Uram, fogytán a borunk.

A halkán kimondott szó szinte visszhangzott az örömszülők között: „Elfogyott a bor!” Még ezt a szegyet! Ez nem lehet igaz, ilyen nem fordulhat elő ennél a háznál! Ez rosszabb, mint a halálos ítélet... Aki nek a menyegzőjén elfogy a bor, az neveltség tárgyává válik az egész környéken. Azzal a gazdával senki nem áll többé szóba, azt kiutálják még a zsinagógából is...

A férfiak után az asszonyokat is elérte a pánik szele. Falfehér arccal sügött egymás fülébe a hírt, némán ingatták a fejüket, és elrohantak valahová. Mária éppen a vőlegény anyjával beszélgetett, amikor az egyik szolgálólány az asszony füléhez hajolt, és belesüggött valamit. Az meg szinte leszédült a székéről.

– Mi történt? – kérdezte Mária.

– Képzeld, elfogyott a bor! Most mitévők legyünk? Itt ez a sok vendég, a rokonok, barátok... meg a kárörvendő irigyeink...

Mária nem szólt semmit, csak bólintott, és megkereste Jézust.

– Nagy baj van, fiam – mondta. – Elfogyott a bor. Segíts rajtuk!

– Mit akarsz tőlem, asszony? – kérdezte a fejét ingatva. – Vajon én-rám tartozik ez vagy tereád? Nem jött még el az én óram.

Mária azonban jól ismerte a fiát, tudta, hogy a kemény szavak után meglágyul a szíve. Odament hát a szolgákhoz, és azt mondta:

– Bármit mond nektek, tegyétek meg!

Hamarosan odament hozzájuk Jézus is. A szolgák éppen a tisztálkodáshoz használatos hat kökorsó mellett beszélgettek. Méretes, nagy kor-

T. ÁGOSTON LÁSZLÓ

Borkóstoló

sók voltak ezek, száz liter víz is elfért bennük egyenként.

Jézus a korszokra mutatott, és így szólt:

– Töltsétek meg ezeket vízzel!

– Mindet? – kérdezett vissza egyikük. – Minek a lakodalomba ennyi víz?

De azért megtöltötték valamennyit.

– Most merítsetek az egyikből, és vigyétek oda a násznagynak!

Egymásra néztek a szolgák, és majd kipukkadtak a nevetéstől. Azt hitték, valamiféle gonosz tréfát üz velük a vendég. Megmerítették a poharat, és odavitték a násznagynak. Az megkóstolta, bólintott, elismerően csettintett a nyelvével, és megkérdezte tőlük, honnét való ez a finom bor. Azok meg csak bambán bámultak egymásra. Hirtelen nem tudták eldönteni, hogy a nagy szégyenérzettől hibbant-e meg a násznagy, vagy csoda történt. A násznagy azonban ügyet se vetett rájuk. Odahívta a vőlegényt, és feddően a szemére vetette:

– Jegyezd meg, fiam, most és mindenkorra, hogy a lakodalomban is minden lakomán először mindenki a jó bort adja a vendégeinek, és csak amikor már megittasodtak, akkor szolgálja föl a lőrért. Te mostanáig tartogattad a jó bort!

Jézus csendben leült az egyik asztal mellé, és magában mosolyogva hallgatta, hogyan dicsérik a vendégek a ki tudja, honnan előkerült jó bort. Csak a szolgák tudták, hogyan teltek meg vele a kökorsók. Az ő szavuknak azonban senki se hitt volna. A Mester pedig megköszönte a gazdának a vendéglátást, és a tanítványával elindult Kapernaum felé.

A szőlőskerti kocsmában nyár végére mindig fellendült a forgalom. Igaz, jó helyre építették ezt a misemulasztót, mert bármelyik úton indult is el az ember, akár kifelé a faluból vagy befelé, mindig előtte kellett elhaladnia. S ha már úgyis ott volt, nem tudta megállni, hogy be ne térjen egy kisfröccsre. Nem mintha otthon nem lett volna bora, de hát itt lehetett találkozni a cimborákkal, itt beszéltek meg a napi pletykákat, meg Gyuri, a kocsmáros járatta a Szabad Népet is. Mármint az újságot. Ha éppen jókedvük volt az iddogálóknak, és nem volt a közelben idegen, aki följelentette volna őket, annak a cikkein röhgöttek, hogy micsoda marhaságot tudnak kitalálni az íróasztal mellett azok a pesti újságírók. Meg hogy annak határozzák el, mikor kell a parasztnak elvetnie a búzát...

A lovak szinte jobban ismerték a járást, mint a gazdájuk. Előfordult, hogy a gazda egy-egy fásasztó nap után elbóbiskolt a bakon, vagy éppen már megkóstolta valamelyik komája borát, frissen főzött pálinkáját, és azt se tudta, hol jár. A ló, az igen, és mindig megállt a kocsmáját előtt. A harangozó is betért az esti kongatás után, és elmondta, miket hallott a plébános úrtól.

Szóval mindennek megvolt itt a maga rendje. A parasztember szántott, vetett, aratott, a domboldalban megművelte a kis szőlőcskéjét, aztán jött a végrehajtó, és elvitte a búzát-kukoricát, a hízó zsírját meg a megtermelt bor nagyobbik részét adóba. Ezt úgy hívták, hogy beszolgáltatás. Háborús kártérítésként küldték az elvtársak a Szovjetunióba.

Így aztán bármilyen jó volt is az előző évi szőlőtermés, meg bármennyit sikerült is eldugni a végrehajtók elől, a nyár közepére mindig elfogyott a bor. Maradt a kocsmá. Annál is inkább, mert jó gyerek volt ez a Gyuri, a kocsmáros. Ha éppen

nem volt az embernél pénz, hozzáírta a többihez. Aztán ha éppen elment hazulról az asszony, akár tojással is lehetett törleszteni az adósságot.

Régen, még a háború előtt Gyurié volt a kocma. A helyi gazdáktól vette a bort, azt mérte ki a söntésben. Amikor államosították, szövetkezeti vendéglő lett, Gyuri meg üzletvezető. Különben minden maradt a régi-ben, csak a bevételt kellett naponta földadni a postán. A gazdák borát be kellett szállítani a pincegazdasághoz, Gyurinak meg onnét szállították a kimérni valót. Minden kedden hozta a nagy teherautó az ötheftős hordókat. Két vastag pallón görgették le a pincébe, hogy csapra verjék.

Ezen a napon is éppen kezd volt, augusztus vége. Már végeztek az aratással, a cséplőgépgé bűgött a szérűskertekben. Otthon volt a termés. A szőlő még nem érett, az állatok etetése után el lehetett ugrani egy fröccsre, míg az asszony elviszi a csarnokba a tejet. Mire hazaér, újra otthon tesz-vesz a gazda az istálló körül.

Igen ám, csakhogy a múlt heti szállítmány már elfogyott, a teherautó meg késett. Ott álldogáltak vagy hatan a kocsmapultról, és várták a hordót. Volt, aki közben legördített egy felet, de hát a fröccs mégiscsak fröccs...

Már erősen szürkült az ég, amikor nagy dérrrel-dúrral megállt a teherautó a kocma előtt, és cifra káromkodásoktól kísérve kiszállt belőle a sofőr.

– Mi történt, Sanyikám? Csak nem tévedtél el a dombok között? – fogadta a kocsmáros.

– Tévedt ám a rossz nyavalya – válaszolt a sofőr. – Jobban ismerem én ezt a környéket, mint a tenyeremet. Két defektet kaptam ezen a rohadt makadámúton, és még a pótkereket is lespórolták az autómról. Ott kellett megragasztgatnom a gumit az árokparton. No, de guritsuk le gyorsan ezt a hordót, mert még azt hiszi az asszony, hogy randevúztam valahol.

Legurították. A sofőr beugrott a vezetőfülkébe, intett, és elhajtott. A hat falubeli gazda meg segítette a pincében csapra verni a hordót. Nem is lett volna semmi baj, ha az egyik bele nem kóstol a kármentőbe.

– Te, Gyuri – köpte ki a nedűt –, nem bor ez, hanem közönséges kút-víz. Attól félek, valaki nagyon át akar verni bennünk...

Valamennyien megkóstolták, mind ugyanazt mondta. Összenéztek, és elkezdtek oldalazni a pinceajtó felé. Mert ha kiderül, hogy ez valamiféle szabotázs, ott fognak megrohadni valamennyien a recski munkatáborban...

– Nehogy itt hagyjatok már! – Állt eléjük a kocsmáros. – Ti vagytok a tanúim, hogy én nem csináltam semmit.

Aztán elszalajtották a gyereket a körzeti rendőrtől, hogy vegye föl a jegyzőkönyvet meg a tényállást. Jött is a közeg a szolgálati kerékpárján. Kihallgatta a tanúkat, fölvetta a jegyzőkönyvet, aztán bezárta a pinceajtót, gondosan elrakta a kulcsát, és telefonált a kapitányságra, hogy mitévő legyen, kit kell letartóztatnia. Azt a parancsot kapta, hogy várjon, és bizsitsa a helyszínt.

Nem telt bele másfél óra, egy rendőrségi dzsip állt meg a kocma előtt. Két rendőr meg egy akatáskás ember szállt ki belőle. Lementek a pincébe, de szigorúan meghagyták, hogy senki ne leskelődjön utánuk, mert abból nagy baj lehet. Aztán tíz perc múlva szölköztek a kocsmárosnak, hogy ki lehet mérni a bort. Szőlőhegyi rizling.

Az egyik rendőr később elkottyantotta, hogy a táskás ember egy tablettát dobott a hordóba, attól lett a kút vízből vörösbör.

– Látod, Gyurikám – mondta a harangozó másnap a kisfröccsét szopogatva –, nem mindenki Isten fia, aki bórri tudja változtatni a kút vizet.

A K Ü L M I S S Z I Ó Ü N N E P E

Vízkereszt, a külmiszió ünnepe

„Kitáru a horizont” – néhány nappal karácsony előtt ebben a tömör mondatban fogalmazta meg az egyház külmisziói szolgálatát dr. Pröhle Gergely országos felügyelő. Azon a kenyai árvákat támogató jótékonyági koncerten, amelyen – mint helyettes külügyi államtitkár – védnökséget is vállalt, egy „kellemetlen” kérdéssel is szembesítette a hallgatóságot: „Saját köldökünket akarjuk nézni, vagy észrevesszük mások gondját?” Utalt a mai Magyarországon uralkodó közhangulatra. Ma szinte népszokássá vált a panaszkodás, a bajok sorolása, a reménytelenség érzetének árasztása.

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület (EKME), amely – a szocialista érában történt megszüntetése után – 1991 óta működik egyházunkban, 2014 vízkeresztjén új programot indít útjára. Országos felügyelőnk szavait kölcsönözve: évről évre szeretné tágítani gyülekezeti tagjaink horizontját...

Vízkereszt a misszió ünnepe. A „napkeletről” érkezett bölcsekre emlékezünk, akik messi tájakra vitték el az evangélium üzenetét, hogy van Megváltója ennek a világnak, Jézusban testet öltött, kézzelfoghatóvá vált a reménység.

Örömmel tölthet el bennünket, hogy földünk déli féltekéjén erősödik az egyház, naponta akár ezrekkel gyarapszik a Krisztus-követők közössége. Ugyanakkor megszegyenítő, hogy nálunk jóval sanyarúbb sorban élők „leköroznak” bennünket élő hitűkkel, reménységükkel. A harmadik világban élő keresztényeknek sokszor egészen más kulturális környezetben kell hűségnek maradniuk Krisztus tanításához, a megszentelődött élethez. Elkötelezett hitük álljon példaként előttünk!

Ugyanakkor a külmiszió ünnepe emlékeztet a feladatunkra is, hogy egymás terhét hordozzuk.

Az ünnepre összeállított oldalunkon nem próbálkoztunk meg azzal, hogy az EKME történetét vagy minden szolgálati területét bemutassuk. Csúpan arra szorítottunk, hogy a *Bálint* házaspár friss, december eleji látogatása nyomán érzékeltessük azt a munkát, amelyet az EKME végez a kenyai főváros, Nairobi Kawangware nevű nyomornegyedében.

Nyolc esztendővel ezelőtt kezdődött a szolgálat az ottani evangélikus gyülekezet segítségével. Az egyházközség Heart to Heart Alapítványának munkatársai ismertették meg *Bálintné Kis Beátát* azzal a mérhetetlen nyomorúsággal, amellyel az éhező gyermekek, a szociális biztonsági háló híján kiszolgáltatott özvegyasszonyok szembeesni kényyszerülnek...

A decemberi látogatás, amelynek minden költségét – felajánlasként – maga a Bálint házaspár fedezte, kicsit olyan volt, mint amikor a gazda megnézi a földjét, vajon érik-e a vetés.

A fotók, amelyeken szépen öltözött gyermekeket is láthatunk, bizonyítják: munkájuk, az EKME, egyházunk támogató szolgálat nem volt hiábavaló az Úrban.

Am hogy ez a szolgálat folytatódhasson, fekete testvéreinknek szükségük van arra, hogy törődjünk velük, anyagiakban segítsük őket. Ezért kérjük evangélikus gyülekezeteink tagjait, hogy imádkozzanak az evangélium terjedéséért. A vízkeresztől húsvétig terjedő időszakban pedig adományainkkal is gondoljanak a Kawangware nyomornegyedében, nálunk sokkal nehezebb körülmények közt élő felnőttekre és az AIDS betegség miatt szüleit elvesztett árva gyermekekre!

■ B. PINTÉR MÁRTA, az EKME lelkészi társelnöke

Amikor 2013. január végén elbúcsúztunk Nairobiban a Heart to Heart Alapítvány munkatársaitól és a programokban részt vevő gyerekektől, megígértük nekik, hamarosan visszatérünk.

Hét év és hét hónap állt mögöttünk, ennyit töltöttünk Kenyában, s elmondhatjuk, ez idő alatt otthonunkká vált ez az ország. Nem csak a

találkozás öröme kerestük azonban, amikor december elején visszatértünk. Látni akartuk, miként halad az a munka, amelyet elkezdtünk, hogy töretlen-e az ebédprogram, mindenki szorgalmasan tanult-e az elmúlt évben, rendben vannak-e az anyagi dolgok, és mit tervezhetünk a jövő tanévre...

BALINTNÉ KISS BEÁTA FELVÉTELE

Nyaklánc, kecske, iskola

Talán a színpompás virágoktól, talán a kontinens ezerszínű madárvilágától lesték el, de Afrika lakói hagyományosan szeretnek színesen öltözködni és saját készítésű ékszereket gazdagon viselni.

Sok ember készít kiváló kézügyességgel mutatós faragványokat, pompás ékszereket természetes anyagokból vagy gyöngyből.

Az özvegyasszonyok kilátástalan nyomorát látva jött az ötlet, hogy próbáljuk meg úgy segíteni őket, hogy az általuk készített nyakláncokat, fülbevalókat hazahozzuk, és eladjuk ismerősök, gyülekezeti tagok körében, bárkinek, akinek tetszenek a színes, különleges, egyáltalán nem drága darabok.

Kis csoportok alakultak, melyekben csak a fürge ujjú, precízen dolgozó, szorgalmas és kitartó asszonyok maradtak benn. Mára bővült a kör: jövedelem nélküli, gyermekeiket eltartani nem tudó, fordultasszegény férfiak, sőt néhány fiatal ember is bekapcsolódott a munkába.

Az afrikai ékszerek pedig sok örömet szereznek viselőiknek itthon, remek ajándéknak bizonyulnak; Kenyában pedig egy-egy nélkülöző családnak lehetővé teszik, hogy pár napig étel kerüljön az asztalukra.

A támogatás sokféle módja közül ezt kedveljük legjobban: nemcsak kapnak, de nyújtanak is valamit cserébe. Megdolgoznak azért, amit kapnak, és ez mindenkinek jó érzés.

Az ékszerek készítéséből természetesen senki sem fog meggazdagodni! Egy-egy család életében mégis komoly változást hoz a segítségnek ez a módja.

Lenkine Kenya északi felében, a szamburuk földjén született. Alig múlt tizenhat éves, amikor szülei

meghaltak, rokonai pedig nem törődtek vele. Úgy hallotta, hogy Nairobiban sok iskola van, és bőséges munkalehetőség is. Felkerekedett hát, s elindult a fővárosba.

Hamar rá kellett azonban jönnie, hogy bár vannak lehetőségek, egyiket sem neki tartogatták. Az esős évszakban egy építkezésen húzta meg magát, éhezett és nélkülözött. Néhány utcagyerek csábította, menjen velük lopni, rabolni, de ezt nem akarta.

A környék evangélikus lelkésze figyelt fel rá. Elhívta a gyülekezetbe, s egy napon megkérdezte, nem lenne-e kedve csatlakozni az ékszerek készítő csoporthoz.

„Dehogynem!” – volt a lelkes válasz.

Lenkine-ből – akinek neve azt jelenti: „a férfi, akinek kecskéi vannak” – az egyik legügyesebb gyöngyöző lett. Egyszer hallotta, hogy az ékszereket egy távoli országba is elviszik, amelyet úgy hívnak, hogy Hungary. Büszkeség töltötte el: az ő keze munkáját még Európában is megbecsülik? Attól kezdve még gondosabban készítette kis remekeit.

Minden fillért félretett. Türelmes spórolással összegyűlt annyi pénze, hogy vehetett rajta egy kecskét. Aztán még egyet és még egyet. Az állatok pedig – jó kecskéhez illően – szaporodni kezdtek.

Kenyában kecskéket eladni nem nagy gond, s az árukból ki lehet fizetni a tandíjat. Lenkine visszatért szülőföldjére, Szamburuföldre, ahol a tanulás sokkal kevesebbe kerül, mint Nairobiban. Így hát hazatérhetett, befejezheti tanulmányait, s reményteljes jövő elé nézhet. Továbbra is szorgalmasan készíti a színes ékszereket, hogy fenntartsa magát.

Tele van a szíve hálával Isten iránt, hogy rendeződhetett az élete.

„Megkeresztelvéen őket...”

Amikor a kawangware-i gyülekezetben bejelentették, hogy jövő vasárnap ismét keresztelők lesznek, az egyik presbiter mosolyogva fordult a lelkészhez: „Tengecha tiszteletes! Te olyan vagy, mint Keresztelő János!”

Mindenki jóízűen nevetett, de a név hozzáragadt Tengecha lelkészhez, már csak azért is, mert a keresztneve John (János). Mondanom sem kell, nincs ellenére.

Csaknem hét esztendeje annak, hogy Kawangware-ban az evangélikus templom udvarán belevágtunk harminc árva gyermek étkeztetési programjába. Kezdeti lépéseinket Isten vezetése határozta meg, további munkánkat – úgy látjuk – Isten áldása kíséri. Az akkor kicsi gyerekek mára felcseperedtek, a nagyobbak már csaknem felnőttek. Az évek folyamán a társaság cserélődött, némelyek máshová költöztek, többen pedig kinőttek az iskolapadból, ezzel az ebédben részeseik sorából is.

Elmondhatjuk, hogy összesen több mint száz éhező árva gyermek életét

változtatta meg ez a program Isten gondoskodó szeretetének és a magyar adományoknak köszönhetően.

A gyerekek a napi egyszeri főtt ételen kívül valami más nagyon fontosat is kapnak: a gyülekezet tagjaivá válnak testvéreikkel, nevelőszüleikkel együtt. Túlnyomó többségük nincs megkeresztelve, ezért időnként – mikor megérik bennük az elhatározás – kisebb-nagyobb csoportokban sor kerül a keresztelőjükre. A gyülekezet pedig egyre bővül. Olyannyira, hogy már nem férnek be a templomba, sokan a nyitott ablakokon keresztül hallgatják az énekeket, igehirdetést, biznyságtételeket.

A templom szerkezete lehetővé teszi a bővítést. A legegyszerűbb lenne a hátsó falat elbontani és a tetőszerkezet meghosszabbításával új, nagyobb teret létrehozni, de a merészebb tervekben egy karzat építése is szerepel. Hogy mennyire merészen lehet gondolkodni, az attól is függ, mennyi adományt sikerül erre a célra összegyűjteni. Egyelőre még csak a kezdeteknél tartanak.

CHRISTIAN WEBER FELVÉTELE KONGÓBAN

► Összeállításunk folytatása a 10. oldalon

2014

Reformáció és kultúra

www.evangelikus.hu
www.reformacio500.hu

A K Ü L M I S S Z I Ó Ü N N E P E

Jelenet az AIDS ellen

– AIDS, AIDS, te gonosz gyilkos! – adja elő a két fiatal lány pissenés nélkül figyelő társainak a kis színdarabot afrikai stílusban, harsányan és túlgesztikulálva.

– Te gonosz AIDS, elraboltad apámat, anyámat! Nincs semmi közöm hozzád! – S karjukkal széles, elhárító mozdulattal érzékeltetik, hogy komolyan gondolják, amit mondanak.

– Tegnap egy férfi megállított az utcán: „Éhes vagy? – kérdezte. – Adok neked kenyeret és egy csomag teát, ha ... velem.”

– AIDS, AIDS, te gonosz gyilkos! Takarodj örökre! Hagyj engem élni! És a többiek – mint akik pontosan értik a problémát – lelkesen, átéléssel tapsolnak.

Amikor lehetővé tesszük ezeknek a fiataloknak, hogy tanulhassanak, célt találjanak napjaiknak, és reménykedhessenek a jövőben, egyúttal megmentjük őket az utcán való kóborlástól és a rájuk leselkedő, kimondhatatlan veszélyektől. Hiszen Isten őket is éppúgy szereti, mint minket vagy saját gyermekeinket.

Újra együtt

Mire beültünk az autóba, ismét nagy cseppekben esett az eső, pár perc múlva pedig zuhogott. Már nem bántuk, hiszen egy csodálatos nap vége értünk.

December 12. volt az a nap, amelyre sokat készülődtünk, és örömmel vártuk. Előtte egész éjszaka nehéz szívvel hallgattuk a sűrű eső dobolását, és imádkoztunk: „Istenünk! Add, hogy baj nélkül átkelhessünk a Kawangware-ba vezető sáros utakon; hogy ne akadjunk el. Add, hogy az emberek is baj nélkül eljuthassanak a templomhoz; hogy lehetséges legyen megtartani az ünnepséget!”

Aztán reggel, amikor azt olvastuk az *Útmutatóban*, hogy: „Amit Isten ígér, azt meg is tudja tenni” (Róm 4,21b), tudtuk, így vagy úgy, de minden rendben lesz.

Mert mit is ígért Isten?

Igaz, régen, közel hét esztendővel ezelőtt történt, de azt ígérte: „...tedd meg, amire módot találsz, mert veled lesz az Isten.” (1Sám 10,7) És úgy érzem, a magunk részéről megtettük, amit csak tudtunk, és nem is kellett csalódnunk. Isten megáldotta az elmúlt éveket, megáldotta a mai napot, és hisszük, megáldja a jövőt is.

Kawangware-ba, Nairobi egyik nyomornegyedébe azokat a gyerekeket hívtuk meg erre az együttlétre, akik azért járhatnak iskolába, azért ehetnek mindennap egy tányér főtt

ételt, azért nem züllöttek el mint utcagyerekek, azért gyógyulhattak ki a tébécéből, és azért van reményük a jövőjükre, mert Magyarországról támogatják őket.

– Milyen egészségesek és vidámak! – nézünk rajtuk végig hálásan, mikor összegyűlnek a nyomornegyed evangélikus templomában az áhítatra. Vajon hányan nem élnének már közülük, ha nem találtak volna támogatásra, akik rendszeres vagy egyszeri adományaikkal lehetővé teszik, hogy ebédeljenek, és iskolába járjanak?

A karácsony előtti kis ünnepségen igeverséket mondanak a gyerekek, rövid jelenetet adnak elő, együtt énekelünk, imádkozunk.

Mindegyikükkel külön beszélgettünk az elmúlt tanévről és a januárban kezdődő újról. Az árvákat nevelő gondviselőknek gazdag ajándécsomagot adunk – a nagy zacskók kukoricalisztet, cukrot, zsírt és mosószappant rejtnek. Végül finom ebéddel vendégeljük meg a meghívottakat.

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület által fenntartott ebédprogramban negyven gyerek vesz részt, míg a pártfogói program keretében – mely a gyerekek részére a tandíjat biztosítja – mintegy harminc gyerek részesül támogatásban. Egy gyermek napi ebédje száz forintba kerül, az iskoláztatását pedig havi háromezer forintból lehet biztosítani.

BALINTNÉ KISS BEÁTA FELVÉTELEI

Urunk, Jézus Krisztus!

Vízkereszt ünnepének közelségében missziói parancsodra emlékezünk. Mint egykor tanítványaidat, most bennünket küldesz, vigyűk evangéliumodat a föld végső határáig, tegyünk tanítvánnyá minden népet. Könyörgünk ma hozzád egyházad külmisziói szolgálatáért. Kérünk, szánj meg minket, és segíts meg bennünket!

Urunk, Jézus! Megváltozott világban élünk! Ma már alig van olyan pontja földünknek, ahová ne jutott volna el evangéliumod üzenete. Hálát adunk Szentlelked munkájáért, az Ázsiában, Dél-Amerikában tapasztalható ébredési hullámért. Örömmel tölt el bennünket, hogy több tudatos keresztény él földünk déli féltékéjén, mint eddig valaha. Ugyanakkor tudjuk, Urunk, hogy sok helyen mégis üldözik a benned hívőket.

Kérünk, hogy akiket elhívtál a misszió szolgálatára, azokat erősítsd és bátorítsd meg. Add, hogy szolgáljunk nyomán megismerjenek téged, és hitre juthassanak a kegyelmedet eddig még nem ismerő emberek! Szolgáid pedig el ne csüggedjenek, és soha ne érezzék munkájukat hiábavalónak!

Urunk, Jézus! Megváltozott világban élünk itt, Európában. Néped, a keresztény egyház gyakran azt a benyomást kelti a kívülállóknak, mintha a te ügyed meghaladott lenne. Enerváltnak és olykor hiteltelennek tűnnek a keresztények. A szekularizáció elért minket, érdeklődés híján templomokat zárnak be és ad-

nak el Nyugat-Európában. Közben gomba módra szaporodnak más, keleti vallások kultuszhelyei. Urunk, könyörülj rajtunk, és bocsásd meg keresztény néped megfáradását, hitetlenségét! Kérünk, adj igaz megtérés utáni vágyat a szívünkbe és ösztönözze bűnbánatot. Lelked erejével ajándékozz meg bennünket hittel, és ébressz bennünk új elszánást akarod követésére!

Urunk, Jézus! Megváltozott nagyon ez a világ. Új népvándorlás kezdődött el. Ezek jönnek hivatalosan és illegálisan országainkba egy jobb élet reményében. Ma a külmisziói szolgálathoz nem is kell mindig külhonba utazniuk elhívott szolgálóidnak. Kérünk, Urunk, hogy hívj el misszionáriusokat, akik felelősséget éreznek a hozzánk került idegenek iránt.

Urunk, Jézus! Nagyon változott a világ. Ma más módon kell szolgálnunk, mint egykor tették misszionárius elődeink. A szavak helyett sokkal inkább a tettek igehirdetésére van szükség. Ezért kérünk, hogy hívj el orvosokat, mérnököket, különféle szakmák művelőit a misszióba. Hívj el olyanokat, akik életükkel és munkájukkal rólad tudnak bizonyosságot tenni! Tedd őket hitelessé, hogy akik megismerik őket, azok a te követésedre is vágyat érezzenek!

Imádkozunk magyar egyházunkért. Hálát adunk azért, hogy a megváltozott világban mi is részt vállalhatunk a külmiszió szolgálatában. Maroknyi evangélikusként a lehetőségeink szerényebbek, mint nyugati

testvéreinké. Ismerjük azonban hatalmat, Urunk, és tudjuk, hogy te a keveset is meg tudod áldani. Ezért kérjük áldásodat a kenyai árvák között végzett szolgálatunkra. Adományainkkal hadd enyhíthessünk saját testüket bocsássák áruba! Kérjük áldásodat azokra a kezdeményezésekre, amelyekkel a magyar Evangélikus Külmisziói Egyesület igyekszik javítani az ő sanyarú helyzetükön is.

Kérünk, könyörülj az afrikai özvegyasszonyokon, akik sokszor támasz nélkül maradnak. Őrizd meg őket attól, hogy kétségbeesésükben saját testüket bocsássák áruba! Kérjük áldásodat azokra a kezdeményezésekre, amelyekkel a magyar Evangélikus Külmisziói Egyesület igyekszik javítani az ő sanyarú helyzetükön is.

Imádkozunk a kongói evangélikusokért, azért a százötven gyermekért, akik a Tanganyika-tó partján élnek, s akiknek a tanulmányait adományaink fedezik. Könyörgünk az India déli részén szolgáló *Szigeti* házaspár – *Zita és Imre* – tanári szolgálatáért.

Legfőképpen pedig azért könyörgünk, hogy ezen a vízkeresztünnepén mindannyian ráébredhessünk missziói küldetésünkre. A másokért érzett felelősségünket add, hogy soha el ne hártssuk magunktól! Kérünk, adj kitartást, hogy áldozatvállalásunkban meg ne lankadjunk.

Adakozásunk ne „akció” legyen csupán, hanem felelős szeretetünk őszinte megnyilvánulása! Jézus nevében kérünk, akinek irántunk való szeretete és igralma soha meg nem változik.

Ámen.

2014. január 5., vasárnap

VÍZKERESZT

a külmiszió ünnepe

10.30 Istentisztelet
B. Pintér Márta, az Evangélikus Külmisziói Egyesület lelkes elnöke ➔
Cinkotai Evangélikus Egyházközség
Budapest XVI., Rózsahegy u. 46.

16.30 Szeretevendégség
„Hét év hét hónap Kenyában”
Dr. Bálint Zoltán mérnök és
Bálintné Kis Beáta tanárnő képes beszámolója az EKME Nairobi nyomornegyedeiben végzett szolgálatairól ➔
Batthyány Ilona u. 53–55.

Zenei szolgálat: BoyzlessVoice

Krisztusban elrejtve

► Az amerikai keresztény zenész, teológus **Michael Card** múlt év őszén Budapestre látogatott, hogy a Károli Gáspár Református Egyetemen **Jézus négy arca** címmel előadást tartson. Október 11-én a faszori református templomban adott nagy sikerű koncertet. A négygyermekes édes-apa arra hívja hallgatóit és olvasóit, hogy komolyan „birkózzanak” a Bibliával, keressék, mi a szöveg igazi üzenete, értsék meg ésszel, de szív szerint is. Karácsony elmúltával egy részletet közlünk Cardnak a **Harmat Kiadó gondozásában és Székely György fordításában 2006-ban magyarul is megjelent, Homokfirkák** című könyvéből.

Mikor éjjelente a csillagokat kémlelem, többnyire déli irányba kell fordulnom. A déli égbolton lehet legjobban megfigyelni a bolygók és a hold mozgását végig azon a képzeletbeli pályán, amit a csillagászok ekliptikának neveznek. Az összes zodiákus jegy is ott található, továbbá a legérdekesebb csillagködök és csillaghalmozatok.

Az Alberio egy gyönyörű iker-csillag: egyszerű kék, mint az ég, máskor meg aranylik, mint egy jegygyűrű. Az Antares ott, a Skorpió szívében a legvörösebb csillag, amit ismerek. A déli égbolton van egy üres folt is, amit szívesen böngészek, és szeretnék a mélyébe látni. Éppen a Nyilas csillagkép előtt, annál a pontnál, amit nyíla hegyének tartanak, ott a sötét folt, amely a mi galaxisunk, a Tejút középpontját jelöli. A déli irányban látható égbolt minden évszakban elkápráztat és megihlet.

Északi irányba tekintve egészen

más az égbolt, szinte sötét. Nem ragyognak rajta fényes csillagok, és alig akad figyelemre méltó csillagköd vagy galaxis. Az éggömbnek ezen a felén található egy homályos, halványzöld csillag, amely nem más, mint a Sarkcsillag.

Ha a tengerészek – sőt az űrhajósok – eltévednek, ezt a halvány fényű csillagocskát keresik, hogy visszanyerjék tájokozódóképességüket. Mindig ugyanazon a ponton található, rajta halad át az éggömb északi tengelye. Időbe telik, míg megtanuljuk, hogyan bukkanhatunk a nyomára. Aki először látja, csodálkozva állapítja meg: „Az ott a Sarkcsillag? Azt hittem, fényesebb.”

Néha egyes emberek is csillagként tartanak számon. Felnézünk rájuk, csodáljuk őket, és jelentéktelennek érezzük magunkat mellettük. Űstökösként vonulnak végig az élet egén, minden szem ámulattal szegeződik rájuk. A holdhoz hason-

lóan évszakonként változtatják az arcukat, és mint a nap, forrón izzanak, míg végül rendszerint kiégett meteorként hullanak alá.

Ha választhatnánk – és hiszem, hogy módunkban áll –, azt ajánlanám, hogy legyünk mi a Sarkcsillag népe. Nem leszünk annyira fényesek és érdekesek, mint a sztárok. Alig akad majd olyan ember, aki a teleszkópját ránk irányítja, vagy ha mégis, talán csalódottan ennyit mond: „Sokkal fényesebbnek gondoltam!”

A Sarkcsillag népének azonban fontosabb küldetése van. Ha valakinek szüksége van ránk, rendelkezésre állunk, s mutatjuk az utat. Miközben a világ szédítő sebességgel forog körülöttünk, mi egy ponton verünk gyökeret – egy nem annyira látványos, de megingathatatlan ponton.

Jézus is ilyen Sarkcsillag volt. Ézsaiás szerint megjelenésében nem volt semmi elkápráztató. Kortársai között bőven akadt nála csillogóbb, messiási babérokra törő csillag, akik megjelentek, mint egy űstökös, majd kiégve eltűntek a semmiben. Jézus azonban Sarkcsillagként ragyog azóta is a világmindenségnek ugyanazon a pontján. Szüntelen hív minket, hogy forduljunk meg végre, és vegyük észre az ő fényének alig érzékelhető csillogását, amint ott ragyog a mi világunkban is, hogy utat találjunk hozzá, s azontúl ő világítsa meg utunkat.

A hónap igéje

„Hadd halljam minden reggel, hogy hűséges vagy, hiszen benned bízom! Ismereted meg velem, melyik úton járjak, mert hozzád vágyódik lelkem” (Zsolt 143,8)

Van, aki úgy ébred minden reggel, hogy ébresztőórája bekapcsolja a rádiót, és az csak beszél, beszél. Mások a gyermekeiket úgy indítják reggelente az iskolába, hogy „figyelj, légy szorgalmas”. Megint mások semmire sem tudnak gondolni, míg meg nem itták reggeli kávéjukat.

Mire gondolsz, mit hallasz reggelente? A nap kezdetén. Mert az döntő lehet. Az igével is lehet indulni. Ha az igét olvastad, az napközben is előjöhet szívedből, és útmutatást, figyelmeztetést, vigasztalást vagy erőt adhat.

Hány-hány bibliaolvasó mondta el, hogy elmaradt a reggeli csendessége, és este, amikor úgy gondolja, pótolja, rádöbbsz, hogy ha reggel olvassa azt az igét, sok mindent másképp tett volna. Este elolvasni? Az már „esti ige”, amelyre az esti békességhez, bűnbocsánathoz van szüksége az embernek.

Ami elmaradt, az nem pótolható. Később is szól az Isten, de az már nem biztos, hogy pótolja azt, ami elmaradt annak idején. „Késői eső” (tavaszi) ez, de a „korai” (őszi) is kellett volna.

Minden reggelnek, minden kezdetnek a segítője lehet, ha hallod az igét, ha hallod, hogy veled lesz a hűséges Isten: „Ne félj és ne rettegj, mert veled lesz az Úr, a te Istened mindenben, amiben jársz.” (Józs 1,9; újonnan revideált Károli-ford.) Bármiben, amiben az Úr akaratát fölismered, és azt szeretnéd tenni. De nem mindig lehetsz bizonyos, ezért tedd hozzá: „Mindazáltal ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogy te.” (Lk 22,42)

Bízz a mennyei Atyában, hogy ja-

vadat munkálja. Még nálad is jobban tudja, hogy mi válik javadra. Ez békességet ad.

Legfőképpen és legtisztábban igéje által szól hozzád az Úr. Ezért nagyon fontos, hogy tanulmányozzuk az igét, és lehetőleg azzal kezdjük minden napunkat. Itt is érvényes a szólás: „Hát Jézus mit szól hozzá?”

Az ige teljes üzenetet ad, vele lezárt a kijelentés. Több, nagyobb nincs, a kevesebb pedig nem elég. Te se végy el belőle, és ne tégy hozzá egy kicsit sem. Mert a sín váltója is csak egy vékonyka nyelvel indul, de végül a vágány egész máshova visz, ha át van állítva. Az elején nehéz észrevenni a különbséget, de ha Békéscsaba helyett már Sopron felé közeledsz, késő lehet.

„Ilyen nehéz Isten útján járni? Akkor nem kívánkozom arra!” – Pardon, egy pillanat. Az Isten akarata csak a kívülálló számára lehet nehéz parancs. Aki nem szereti az Urat, aki még nem nyert Isten szeretetéből bűnbocsánatot, annak nehéz lehet. Az csak azt látja, hogy: „ne tedd ezt, ne tedd azt”. De aki szereti az Urat, az akarja is követni, tetszése szerint akar élni.

Ha Atyád az Isten, akkor a *Tízparancsolat* már nem tíz parancs számmodra, hanem tíz lehetőség arra, hogy örömet szerezz neki, magadnak pedig arra, hogy megtudd, melyik a helyes út.

Ha Atyád az Isten, akkor a *Tízparancsolat* tíz segítség lesz a boldog élet és az üdvösség útján. Akkor nem „kell” tenni a dolgokat, hanem a szíved vonzódik Megváltóhoz. Akkor az ige iránytű lesz, és Jézus a jó pásztorod.

De jó, hogy van Bibliád, de jó, hogy hallhatod legalább hetente az igét, de jó, hogy olvashatod naponta, és imádkozhatsz naponta. Öröm és bizonyosság lesz így az ő követése.

■ SZÉLL BULCSÚ

Angyaljárás a bakonyi falvakban

Karácsony előtt immár harmadik alkalommal vitték el személyes betlehemes köszöntésüket bakonyi evangélikus hittanosok öt település otthonába. A *Szakos Csaba* bakonytamási lelkes szervezte, már hagyományos betlehemezést öt napon át zajlott, és mintegy félszáz hittanos kopogtatott Bakonyszentlászló, Bakonytamási, Pápateszér, Sikátor és Veszprémszenny lakásainak ajtajain. Az ifjú betlehemezők minden évben egyre többen, egyre hosszabb utat megtéve viszik az örömhírt a családokhoz.

■ MAJOR ERZSÉBET *felvétele*

A törvény betűje és szelleme közötti különbség

Érdekes feltenni a kérdést, hogyan viszonyulunk azokhoz a jogszabályokhoz, amelyek munkánk kereteit adják, legyenek akár szélesebb kört – akár minden állampolgárt – érintők, akár csak a saját szűkebb szakmánkban érvényesek. Vajon csak a minimუმelvárásokra figyelünk, vagyis szigorúan a „törvény betűjének” való megfelelés motivál minket, vagy a „törvény szelleme” is fontos számunkra, mely a törvény betűje mögött álló szándékot takarja, és sokszor fontosabb is nála?

Évek óta adok tanácsokat vezető üzletembereknek, szakembereknek, hogy megértsék, melyek az üzleti életre vonatkozó bibliai alapelvek. Amikor elkezdtem ezt a munkát, azonnal nyilvánvalóvá vált számomra, hogy „személyes önértékelést” kell végezni, ha el akarom kerülni a „bort iszik, és vizet prédikál” csapdát. Ez azt jelentette, hogy önvizsgálatot kellett tartanom olyan régi ügyeket is megvizsgálva, melyeket nem zártam le megfelelően. Összintén szólva elég kényelmetlen és megalázó egy ilyen folyamat, de szükségesnek éreztem, hogy tanácsadó-

ként megőrizhessem integritásomat és hitelességemet.

Szembesültem egy kifizetetlen tartozással, amelyet egy korábbi vállalkozásom hagyott maga után. Habár ez a tartozás vállalati tartozás volt, így jogilag magánszemélyként semmilyen felelősséget nem viseltem érte, Isten mégis világossá tette számomra: ő azt szeretné, hogy minden üzleti ügyem megkérdőjelezhetetlen és feddhetetlen legyen.

Így felkutatam azt a vállalkozást, amelynek néhai cégem még mindig tartozott, és küldtem neki egy csekket a kérdéses összegről. A cég tulajdonosait ez jócskán meglepte. Felhívtak, és nem csupán megköszönték a csekket, de azt is tudatták velem, hogy a tartozást már leírták, és kivették a könyvelésükből, ezért az egész összeget egy helyi egyházközösségnek ajánlották fel adományként.

Nyilvánvaló, hogy eltekinthettem volna az adóság rendezésétől. Technikai értelemben egy jogi személy, egy cég tartozott, amely azonban azóta már megszűnt. Miután magánszemélyként semmilyen módon nem voltam érintett a cég pénzügyeiben,

jogilag nem voltam felelős az adósságért. Ez jelenti a törvény betűjét.

Jézus Krisztus követőjeként viszont feddhetetlen módon kell élnem és dolgoznom, így ezt nem használhattam kifogásként. Hiszen tudtam jól, hogy a törvény szelleme más kötetlen tőlem. Hogyan adhatok tanácsot az üzleti élet vezetőinek, hogy legyenek őszinték és az integritás emberei munkahelyükön, ha én nem vagyok hű ezekhez az alapértékekhez?!

Az *Újszövetségben*, Pál apostol *efezusiaknak írt levelében* (5,3) ezt olvassuk: „Kicsapongásról és egyéb tisztátalanságról vagy kapzsiságról szó se essék köztetek, ahogy a szentekhez illik.” (Szent István társulati fordítás) Ezek Isten alapértékei, az ő követőiként ezek szerint kell élnünk.

Mindazonáltal nem célozom, hogy bárkiben is bűntudatot keltssek. Mégis arra bátorítom az olvasót: ha Isten elénk hoz bármit, amit helyre kell hoznunk, vagy amit meg kell tennünk, akkor tegye meg minél előbb. Még akkor is, ha ez túlmutat az írott törvény elvárásain. Nem fogja megbánni.

■ RICK BOXX

Forrás: Monday Manna

HETI ÚTRAVALÓ

„Láttuk az ő dicsőségét mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal.” (Jn 1,14)

Az esztendő első s egyben vízkereszt hetében az *Útmutató* reggeli s ünnepi igéiben Krisztus, a világ világossága ragyog fel. Az Úr megjelenésével „az igazi világosság, amely megvilágosít minden embert, jött el a világba” (Jn 1,9; LK), és „aki segítségül hívja az Úr nevét, az üdvözüli” (Róm 10,13; LK). Alázattal hagyatkozunk Isten vezetésére! „Menedékem vagy és várom, én Istenem, benned bízom.” (GyLK 729) A tizenkét éves Jézus kérdezte a templomban szüleitől: „Miért kerestetek engem? Nem tudátok, hogy az én Atyám házában kell lennem?” (Lk 2,49) Mi vajon értjük-e a Lélek e bizonyágtételét? „Akié a Fiú, azé az élet... akik hisznek Isten Fia nevében, tudják: örök életetek van. (...) Ő az igaz Isten és az örök élet.” (1Jn 5,12-13.20) Vízkeresztkor „csillag vezérlé a bölcséket Jézushoz; a víz borrá változék a menyegzőben; Krisztus Jánostól megkeresztelkedék, hogy minket üdvözítsen” (GyLK 722). „Aki üdvösséget akar, fogadja be Krisztust, vagyis ne merje cselekedetektől várni megigazulását, hanem Krisztus legyen szíve királya, ki minden pompa nélkül jön. A jó háromkirályok, mikor minden embercselekedetről letettek, legott feltűnt nekik újból a csillag.” (Luther) „Amikor meglátták a csillagot, igen nagy volt az örömük. Bementek a házba, meglátták a gyermeket anyjával, Máriával, és leborulva imádták őt. Kinyitották kincsládáikat, és ajándékokat adtak neki: aranyat, tömjént és mirhát” (Mt 2,10-11). A misszió ünnepén a pogányok apostola megismerteti velünk is a Krisztus titkát: „...hogy tudniillik a pogányok örököstársaink, velünk egy test, és velünk együtt részesek az ígértben is Krisztus Jézusért az evangélium által.” (Ef 3,6) János új parancsolatot írt: Jézusban „múlik a sötétség, és már fénylik az igazi világosság.” (Ef 4,23-24) János hirdeti: „az Isten világossága”; és ha benne élünk, „akkor közösségünk van egymással, és Jézusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől”. (1Jn 1,5-7) Zakariás a fia sorsáról énekel: „Te pedig, kisgyermek, a Magasságos profétája leszel, mert az Úr előtt jársz...” S az irgalmas Uristen elküldi a Messiást fényként a magasságból, „hogy világítsa azoknak, akik sötétségben s a halál árnyékában lakoznak”. (Lk 1,76-79) „Jézus, hűséges tanítónk, / Szólj, hogy megismerhessünk, / Mert kik sötétségben jártunk, / Benned örök fényt találtunk!” (EÉ 187,1; és lásd Jn 8,12)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Barátcinege

Kisebb a jól ismert széncinegénél, fekete sapkája és kis fekete torokfoltja jellemző. A hím és a tojó azonos színűzetű.

Viszonylag gyakori madár, öreg álmányú erdőkben, a folyókat helyenként még kísérő fűz-nyár ligeterdőkben, parkokban mindenütt találkozhatunk vele.

Állandó madár, nem vonul, télen is megszokott területén tartózkodik. Felkeresi az etetőt, ahol – ellentétben a szén- és kékcinegékkel – raktárakat is készít. A napraforgómagokat kéreg alá, fali repedésekbe eldugdossa. Amikor még a madártani intézetben dolgoztam, az ablakom előtt lévő etetőből egy öreg fa kéregpedésébe is vitték magokat. Az élelmes széncinegék persze észrevették ezt, és gyakran megdézsmáltak szegény kis barátcinegék raktárát.

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

re hagyja el, hogy táplálékot keressen, utána nyomban repül vissza a tojásokra.

A kikelt fiókákat mindketten etetik – rovarokat és pókokat hordanak a fészkekhez. Egyaránt keresgélnek a

BARÁTCINEGE

RAJZ: BUDAI TIBOR

A párok egész évben együtt vannak, ezt a téli erdőben is tapasztaltam. Egymástól messze keresgéltek, aztán amikor egyikük továbbrepült, a másik nyomban követte.

Évente csak egyszer költenek, fészekhelyül öreg fák kikorhadt üregeit választják. Ha a bejárat szűk, a tojó csőrvágásokkal kiszélesíti. Örömmel elfoglalják a számukra kihelyezett mesterséges fészkeköt is.

A tojó egyedül épít, a mohaalapú fészkek csészéjét szőrszálakkal béleli; ha nem talál eleget, akkor növényi pihékkal is.

A barátcinege a nagycsaládosokhoz tartozik. Fészkekalja hét-tizenegy, fehéres alapon barnásvörösen pettyezett tojásból áll. Csak a tojó kotlik, párja a közelben énekel. A fészket csak néhány alkalommal, rövid idő-

lombkoronában és alacsonyan, a bokrok között. Táplálékuk a tavaszi, nyári időszakban kizárólag állati eredetű, nagyon sok kártevőt pusztítanak el.

Amikor a fiókák elhagyják a fészket, egy ideig még együtt maradnak, szüleik önállósodásukig etetik őket. Csak ezután szélednek szét az erdőben.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Hány nap alatt kelnek ki a fiókák?
2. Mennyi ideig maradnak a fészkekben?
3. Van népies neve a barátcinegének?

Válaszok: 1. 14-16 nap alatt; 2. 17-20 napig; 3. Barátcinege, korábban pap-fejű cinege, név hívták.

A csillag nyomában

► **Vízkereszt ünnepén, január 6-án emlékezünk meg a napkeleti bölcsekről is. Az alábbiakban átismételhetitek a velük kapcsolatos ismereteiteket.**

Jézus születésekor különleges csillag tűnt fel az égen, és ragyogva hirdette: megszületett a zsidók királya. Messze napkeleten nagy tudású bölcsek is felfedezték ezt az égi jelet. Elhatározták, hogy útra kelnek, mert személyesen akartak hódolni a kisdednek. Értékes ajándékokat is pakoltak az úti csomagjaikba: aranyat, tömjént és mirhát.

Amikor elindultak, meglepődve látták: a csillag vezeti őket a hosszú úton. Csakhogy Jeruzsálemhez érve a különös „idegenvezető” mintha abbahagyta volna az útjelzést. Kénytelenek voltak hát az emberektől érdeklődni az új király felől. Ám a

megkérdezték csak a vállukat vonogatták, hiszen nem hallották, hogy Heródes palotájában kisbaba született volna.

A keletről érkezett idegenek híre eljutott a zsidók királyának, Heródesnek a fülébe is. Ijedten hívatta magához őket. A napkeleti bölcsek neki is elmesélték, hogyan fedezték fel a fényes új csillagot az égen, és azt is megkérdezték vendéglátójuktól, nem tudná-e megmondani, merre vegyék az irányt a kisgyermekhez.

Heródes titokban kéréte a saját tudósait. Ők az írásokból csak annyit tudtak megmondani, hogy Betlehem környékén kell a próféciának beteljesednie, de hogy pontosan hol és mikor, azt már nem tudták.

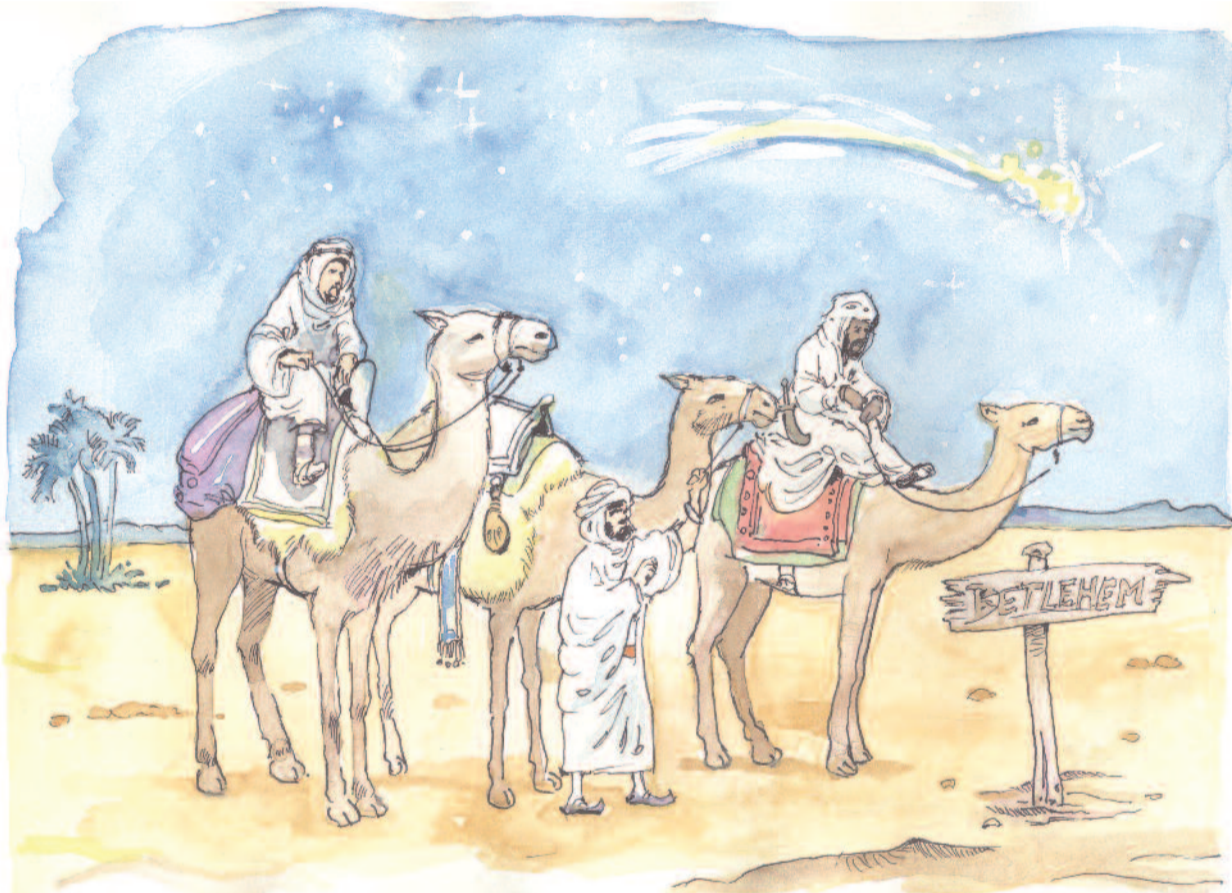
Ekkor Heródes arra kérte a messziről jött idegeneket, hogy hazafelé ismét térjenek be hozzá, és majd mondják el neki, hol találták meg a kisdedet. Azt állította, hogy ő is szeretne neki ajándékokat vinni. Ez

persze nem volt igaz: Heródes valójában nagyon féltette a hatalmát, és gonoszat forralt a kis Jézus ellen.

A keleti bölcsek megköszönték a vendéglátást, majd továbbindultak. Ismét csodálkozva és örömmel tapasztalták: a csillag újra felbukkant, és vezeti őket. Az útjuk végén pontosan a felett a hely felett állt meg, ahol a Megváltó volt.

A bölcsek nagy tisztelettel tértek be a hajlékba. Leborultak a gyermek előtt, és átadták az ajándékaikat. Mielőtt azonban hazaindultak volna, álmukban egy angyal jelent meg, aki figyelmeztette őket: kerülő úton menjenek haza. Heródest messzire kerüljék el, nehogy megtudja, hol található meg az Isten fiát. A bölcsek pedig úgy tettek, ahogy az angyal parancsolta nekik.

Keressétek meg a két kép között az öt különbséget!

RAJZ: MAKÓ BÉLA

Egy lelkész vidám arca

Könyv fél évszázados kézirat alapján

► Békéscsaba különleges atmoszférája, no meg friss nyomdásztag árad *Dedinszky Gyula* (1905–1994) néhai evangélikus lelkész most megjelent kötetéből. A *Vidám Csaba* című kiadvány kéziratát 1967-ben állította össze a szerző, teljes terjedelmében azonban csak most hagyta el a nyomdát. A kötetet ráadásul *Mazán László* (1899–1949) békéscsabai karikatúrista alkotásaival illusztrálták. A könyv bemutatója december 12-én volt a békécsi megyeszékhely polgármesteri hivatalában.

A kiadást vállaló Munkácsy Mihály Múzeum igazgatója, *Ando György* elmondta, hogy Csabán különleges a kultúra – a sok-sok úgynevezett podsztyenás ház, a csodálatos templomok –, és különleges a kolbász. Az év elején ismét városi fenntartásba került intézmény célú tűzte ki, hogy ezt a különleges várost bemutassa az itt élőknek és a távolabbról érkezőknek.

Vantara Gyula polgármester utalt arra, hogy a csabaiak külön nyelvet használnak. „Ha valakitől bármikor azt kérdezték Csabán, hogy tót-e

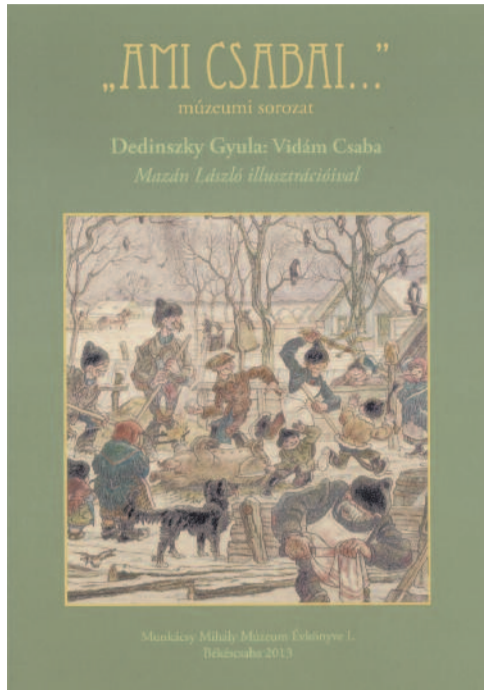
vagy magyar, azt mondta: csabai” – emlékeztetett a politikus.

A kötet, amely kétszázötvenkét helyi anekdotát, találós kérdést, illetve viccet tartalmaz, bepillantást enged a csabaiak múltban gyökerező, de ma is tapasztalható jókedvű életébe. Találunk történetet a hagyományos *Tranoscius*-énekeskönyvről, a csabai kolbászról, a nagytemplom szenteléséről és a kistemplom harangjáról, vagyis csupa-csupa olyan dologról, amely a mai napig megkülönbözteti Csabát minden más településtől.

A szerző, aki 1942-től szolgált Békéscsabán, komoly néprajzi kutatást folytatott a településen, ismerte a csabaiak nyelvét, ezért kelő alaposággal tudta összegyűjteni, majd kézírattá fűzni a csabai folklór kis kockáit. A munka külön fejezetet szentel a csabai (lutheránus) egyházi életnek, de más részekben is felbukkannak az egyházközösség jelebb lelkészei és előljárói.

A múzeum történésze alapos munkát végzett, amikor az egyes anekdotákat lábjegyzetekkel látta el. Így a

könyv nemcsak az olvasó szórakoztatásáról gondoskodik, hanem a város története iránt érdeklődők számára is komoly adalékkul szolgálhat. A színvo-

nalas kivitelű kötet utolsó néhány oldala pedig üres sorokat tartalmaz, biztatva az itt élőket: saját élményekkel szójék tovább a csabaiak nagy közös történetét. ■ –ó –ő –a

Részletek *Dedinszky Gyulának a Vidám Csaba* című gyűjtéséből

A megszokás hatalma

Machula Gábor sokáig volt szarvasi pap. Mikor az 1824. esztendőben a csabai nagytemplom végre is elkészült, a gyülekezet őt mint az egyházmegye esperesét kérte fel a templom felszentelésének elvégzésére. Az esperes érezte a feladat nagyságát, és ahhoz méltó hatalmas ünnepi beszédet is mondott, az óriási templomot zsúfolásig megtöltő ünnepi gyülekezetet mégis majdnem nevetésre indította. Ugyanis a szarvasi gyülekezethez lévén szokva, vagy tiszter is elmondta prédikációjában: „Nemes szar-csabai gyülekezet!” (20. o.)

Salamoni ítélet

Amikor *Szeberényi János* evangélikus püspök 1836-ban meglátogatta a békéscsabai gyülekezetet, a közgyűlés bepanaszolta nála *Zajacz Dániel* segédlelkészt a június 19-én tartott nagytemplomi prédikációja miatt, amelyben ilyen szavakat használt: kolompások, korhelyek, tévelygők stb. stb., amivel súlyosan megbántotta a híveket. Megbüntetését kérték.

A püspök végighallgatta a panaszt, megígérte, hogy igazságot fog szolgáltatni, csak azt kérte a közgyűléstől, engedtesse meg neki, hogy ítéletet a káplánnal ne itt, a nagy nyilvánosság előtt, hanem néhány gyülekezeti vezető jelenlétében külön közölhesse. A gyűlés a püspök kéréséhez hozzájárult.

Másnap a püspök, miután előzőleg lelkiismeretesen áttanulmányozta az inkriminált prédikációt, maga elé hívatta *Zajacz Dániel* káplánt, s az alábbi ítéletet hozta (az eredeti szlovák jegyzőkönyvi szöveg magyarul): „Olyan kiváló ez a prédikáció, hogy már 30 éve szolgált lelkésztől se lehetne jobbat kívánni, ezért megérdemelné, hogy ne egyszerűen festékekkel, hanem arany betűkkel kinyomtatassék...” (20–21. o.)

Hamu és trágya

Steiner Jakab, a csabai evangélikus egyház nagynevű felügyelője 1842-ben azt az előterjesztést tette, hogy a gyülekezet addigi énekeskönyve, a

Tranoscius helyett vezesse be az akkor megjelent, modernebb *Spevňuket*. A felügyelőt támogatták a lelkészek is, a presbiterek azonban egyhangúlag kimondták, hogy a *Tranosciustól* meg nem válnak. Amikor pedig *Steiner* azzal érvelt, hogy a *Tranoscius* tele van régies kifejezésekkel, amelyek ma már sértik a fület, mint például hogy mi, emberek csak „por és trágya” vagyunk, akkor megszólalt az egyik öreg presbiter:

– Felügyelő úr! Csak ne legyen olyan büszke, a mi jó öreg *Tranosciusunknak* igaza van, bizony mi, emberek csak por és trágya vagyunk! (21. o.)

Rövid prédikáció

Egy másik papjukkal a rövid prédikációk miatt elégedetlenkedtek a csabaiak. Amikor ő volt soros igehirdető a nagytemplomban, amint meglátták az öregek, zsörtölődve mondogatták egymásnak: „Oda nézz! Még csak most megy a szószekekre, és máris lóg a szájából az Ámen!” (36. o.)

Nem szívesen

Koren Pál, a csabai gyülekezet lelkésze házról házra járva adományokat gyűjtött árvaházra. Betérve egy vagyons gazda portájára, ismertette jövetelének célját, s akkor a következő párbeszéd alakult ki közöttük.

KOREN: Aztán mennyit gondol adni?

GAZDA: Adok ötven koronát.

K.: Az ilyen tehetős gazdától kevés. Adjon többet!

G.: Többet nem adhatok. Nemrég vásároltam egy rögöcskét (értsd: 14 kishold földet), nagyon kiköltekeztem.

K.: Mégis legalább százat adjon!

G.: Annyit nem, de ötvenet szívesen adok.

K.: Tudja, mit? Hát adjon ötvenet szívesen, ötvenet meg nem szívesen, így aztán meglesz a száz! (36. o.)

Hej, a csizmaszár!

A békéscsabai evangélikusoknál régóta megvan a hivatásos násznagyszerű – csabai kifejezéssel élve: a *starejsi* – rendszer. Voltak és vannak

a gyülekezetben arra többé-kevésbé alkalmas férfiak, akik – persze illő tiszteletdíj fejében – vállalkoznak a temetéssel vagy esketéssel kapcsolatos összes rendezési teendők elvégzésére.

A *starejsi* jár el a városnál, az állami anyakönyvi hivatalban, ő intézi az ügyeket az egyháznál (harangoztatás, sírásatás), kántor, lelkész mozgósítása, a gyászháznál ő vezeti a virrasztást, a lakodalomban búcsúztatja a menyasszonyt a szülőktől, és nem utolsósorban ő közvetítette a múltban a stólat, szolgálatért járó tiszteletdíjat a lelkész felé.

Az egyik ilyen legismertebb és legkedveltebb *starejsi* volt az 1920-as, 40-es években Csabán *Zsilák Urbán Mihály* az Arany utcában. Ő mondta el az alábbi történetet.

„Fiatál, húsz-egynéhány éves ember voltam csak, amikor fejemet ráadtam a násznagyságra. Úgy éreztem, illő bemutatkozásom a lelkészeknek, ezért sorra vettem őket, hogy együttal pártfogásukat is kérjem. Amikor az erélyességéről, pontosságáról ismert *Koren Pál* espereshez kopogtattam be, ő előbb kikérdezett, ki fia-borja vagyok, majd hirtelen ezekkel a szavakkal fordult felém:

– Szóval te, fiam, *starejsi* akarsz lenni?
– Isten segítségével azt szeretném – válaszoltam.
– No és mondd csak – folytatta a faggatást –, nem lyukas véletlenül a nadrágod zsebe?
Nem egészen értettem a kérdést, hát zavartan válaszoltam:

– Nős vagyok, a feleségem rendben tartja a ruhámat.
– No, csak azért – folytatta emelt hangon az esperes –, mert nem szeretném, ha lyukas zsebedből a csizmaszáradba csúszna a forint, amit nekem küld a család!” (40–41. o.)

Szemléltető oktatás

Egyszer egyik rendszeres templomba járó egyháztagnak kereste fel *Koren* esperest, és elpanaszolta neki bánatát, hogy hiába ül ott a templomban, hiá-

ba hallgatja a prédikációt, mire kilép az Isten házából, már mindent elfelejtett.

Koren vigasztalta az elkeseredett embert, aki azonban nem hagyta magát megvigasztalni, továbbra is csak azt hajtogatta: kár neki a templomba jönni, amikor az számára olyan hiábavaló, mintha valaki vizet meregetne kosárral. Abból kifolyik minden.

Koren ekkor gondolt egyet, kivezeti hívét a folyosóra, rámutat egy ott heverő szemeteskosárra, s azt mondja:

– Fogja csak ezt a kosarat, és menjen a Körösre, hozzon benne vizet!

Az öreg megrökönyödve néz az esperesre, húzódik a dologtól, kár menni, úgyis kifolyik a víz a kosárból, nem marad meg benne semmi, de *Koren* nem enged, csak kiteszolja az öreget a kosárral a parochiából.

Jó negyed óra múlva jön ám vissza az öreg, s mutatja az üres kosarat:

– Ugye mondtam? Nem maradt benne egy csepp sem, kár volt az egész útert!

– Márpedig nem volt kár! – szölt szelíd szóval, oktatón az esperes. – Mert igaz, víz nem maradt egy csepp sem a kosárban, de nézze csak, mennyivel tisztább lett a kosár, a víz mind levitte róla a ráakodott sok szennyet. (41. o.)

Amikor nem jön ki a szótag

Andrassovicz György tanító (1802–1852), *Uhrin Károly* nagyapja kiváló orgonista volt. Sohasem vitt magával a templomba kottát. Egy újkor a szlovák istentiszteleten az „Új esztendő jött el hozzánk” kezdetű éneknel véletlenül a „Mennyből jövén az angyalok” karácsonyi ének dallamát kezdte el játszani. Ment is az szépen addig, hogy „Örvendezzünk új erőben”, de már az utolsó sornál beállt a botrány. Nem jött ki a lépés. Kevesebb volt a szótag. De ez nem hozta zavarba a kántort, csak kiorgonálta és kiénekelte ezt is ilyenformán: „Az új esztendőben, ben, ben.” (47. o.)

Egyházi elszámolás

Az egyházi szőlőskert bortenmése elsősorban az úrvacsora céljait volt hi-

vatva szolgálni, azonban természetesen szorgalmasan fogyasztották az egyház tiszteltbeli munkásai: a sáfárok, tizedesek és a gondnoki hivatal egyéb dolgozói is. Az elszámolás aztán ilyenformán ment: „Úrvacsorához 20 hektó, elfogyott 24 hektó.”

És amikor egy zárszámadó közgyűlésen is beszámolt a pincésfár arról, hogy „úrvacsorához 20 hektó” – mivel újkor mindig meghirdették a templomban, hogy az elmúlt évben mennyi volt az úrvacsorázók száma –, *Ádám Guszti* bácsi, az egyház akkori főmérnöke gyorsan kiszámította, hogy minden úrvacsorázóra három deciliter bor jutott. (97. o.)

Luther Jaminában

Zászkaliczky Péter háromévi csabai káplánkodás után Csabdiba, Dunántúlra került lelkésznek. Egyik szórványban egy csabai származású családra bukkant. Beszélgetnek, főként a már régebben elhagyott kedves, szép Békéscsabáról folyik a szó. Az emlékek felidézése során az asszony dicsekedve említi, hogy őket 1926-ban *Luther Márton* eskette a jaminai templomban.

Zászkaliczky a rá jellemző szelíd-séggel mondja, hogy az nem valószínű. De az asszony csak tovább erős-ködik.

– Abban az időben *Linder László* volt Jaminában a lelkész – mondja *Zászkaliczky* –, ő eskethette magukat.

A nő meglepődik, s most már visszaközölszre készen mondja:

– Valóban, lehet, hogy *Linder* volt. Csak akkor honnan ismerem ezt a nevet, hogy *Luther Márton*? (105–106. o.)

„Csak”

Ez még az „evangélikus Békéscsaba” korából való.

Tanyasi gazda utazik a városba. Amikor a telekgerendási állomásra ér, megkérdi a jegykiadó baktert:

– No, van valaki?
– Á – mondja az –, nincs senki, csak egy katolikus. (80. o.)

► Ebben a hónapban (28-án) lesz a százhetvenedik születési évfordulója a magyar történeti festészet 19. századi kiemelkedő alakjának, **Benczúr Gyulának**. Annak a kiváló és nagy hírű festőművésznek, akinek ugyan kevés bibliai tárgyú alkotása van (például az *Ádám és Éva*, a *Krisztus az olajfák hegyén*), de ezen kevesek közül egyet igen sokan ismerhetnek, méghozzá a fásori evangélikus templomból. S karácsony idején többen is felfigyelhetnek a cikkünket illusztráló képre, hiszen ez a jászolnál, az Úr előtt hódolatukat kifejező napkeleti bölcseket megmintázó olajkép igazán élethűen, meghittten képzel-teti el a betlehemi pillanatokat.

A művész halála előtt kilenc évvel kapott megbízást a templom oltárképének elkészítésére, és száz esztendővel ezelőtt, 1913-ban végzett vele. A fásori evangélikus templom legismertebb műkincse Benczúr szinte utolsó nagy megbízása volt. Talán ezt megsejtve, illetve az „élő és ható ige” szellemén túl a magyar evangélikussághoz való kötődése és lelkész dédapja iránti tiszteletből is úgy

érezhette, maradandó és meghatározó művet kell létrehoznia. Szívvel-lélekkel végezte a munkát, a mű megalkotása előtt számos vázlatot készített, hogy valóban hű legyen az ábrázolás. A befejezett, megragadó szépségű kép erről tanúskodik.

A *Nyugat* első nemzedékének nemesen szóló képzőművészeti kritikusa, a tragikus sorsú *Elek Artúr* (1876–1944) írta Benczúrról: „Annyira készen került ki az iskolából, hogy később már nem fejlődhetett.” Valóban így van, ahogyan a kritikus megfogalmazta, hiszen a kis Benczúr csodagyerekként kezdte tehetsége kibontakoztatását. Óriási hatással voltak rá az 1848–49-es forradalom és szabadságküzdelem eseményei. Csak ötesztendő volt ekkor, de már lelkesen rajzolgatta kis vázlatfüzetébe csatákat vívó honvédeinket megdaliás huszárjainkat.

Az ábrázolások abszolút életszerűek, valóság-hűek voltak, olyannyira, hogy egy orosz ezredes – akit ugyancsak megörökített – pénzzel meg is

Benczúr Gyula emlékezete

jutalmazta, s fölajánlotta a szülőknek, hogy saját költségén Oroszországban kitaníttatja. Az orosz katonatiszt azonban elesett az egyik csatában, s hála Istennek, Benczúr maradt a magyar festőállványnál.

A szülőhely, Nyíregyháza után Kassa városa lett a fiatal tehetség felnevelkedésének színtere, ahol a középiskola elvégzésével egyidejűleg egy magániskolában leste el a festés csínját-bínját.

A művészetekhez vonzódo családí – aki egyébként szakmáját tekintve patikus volt, de rézmetszéssel is szívesen foglalatzkodott – támogatta fiát, minden erejével azon volt, hogy az ifjabbik Benczúr sokra vigye tehetségéből, s meg is tudjon élni belőle. Éppen ezért német területre, Münchenbe küldte továbbtanulni.

A bajor művészeti akadémia nagy ugródeszkanak bizonyult: Benczúr a fejlett világgal, új atmoszférával ismerkedett meg, újabb kapuk nyíltak előtte. Ott-hon érezte magát a müncheni művészeti életben, hiszen több magyar is tartózkodott ott vele egyidejűleg, például a hasonló érdeklődésű, a historizmushoz, a magyar történelem témáihoz ugyancsak vonzódo *Szinyei Mersé Pál* (1845–1920), akivel később hosszabb ideig közös műtermet is béreltek.

A müncheni évek termékenyek voltak, de Benczúr mindjobban szerte volna saját szemével megismerni más nemzetek művészetét is. Ezért tanulmányutakat tett, eljutott Olaszországba és Franciaországba. Az ott látott példák tovább gazdagították elképzeléseit.

Meghatározó alkotások gyűltek műtermében, miközben a családi életet sem hanyagolta el. Visszatérve szülőhazájába az olyan festmények, mint a *Hunyadi László búcsúja*, a *Rákóczi Ferenc elfogatása* vagy az öt évig készülő *Vajk megkeresztése*,

rendkívüli sikert arattak honfitársai körében. Sok állásajánlatot kapott, de a végleges hazatérésre kicsit még várt.

Hazafiságát, hazaszeretetét mi sem jellemzi jobban, mint hogy ami-

Benczúr Gyula: A napkeleti bölcsek hódolata címmű festménye – Fotó: Horváth Zoltán

kor *II. Lajos* bajor király (1845–1886) a müncheni akadémia tanárává szándékozta kinevezni, ő csak magyar állampolgárságának megtartásával vállalta el a megtisztelő feladatot.

Még ha a bajor király megbízásából számos történelmi tárgyú képet festett is, nem tagadta meg identitását; ízig-veéig magyar festőnek vallotta magát, tudását, erejét, kapcsolatait szülőföldje művészetének, hírének nevének öregbítésére, a jövő magyar alkotóművészeinek javára és felemelésére kívánta kamatoztatni.

Egy önálló magyar művészképző intézményre vágyott. Mikor aztán

felcsillant ennek lehetősége, rögtön hazatért megszervezésére, s egészen elhunytáig igazgatta. Köztisztelőnek örvendő személyiséggé vált, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli, valamint a főrendiház örökös tagjának is megválasztották, és számos elismerésben, kitüntetésben is részesült.

Az 1896-os millenniumra is egy meghatározó, a bátorság, a hősiesség ábrázolásával a hazaszeretetet sugárzó művet adott közre: a *Budavár visszavételét*, amely igazán nagy festői „bravúr”. Monumentalitásán túl – *Telegy Katalin* (1914–2007), jeles művészettörténésünk szavaival élve – „a kereszténység pogányság feletti győzelme jelentőségének” is emléket állít.

Nem véletlenül lehetett ez a nagy kompozíció, a millenniumi kiállítási seregszemle egyik hajdani látványossága a 2012-es, nemzeti galériabeli *Hősök, királyok, szentek – A magyar történelem képei és emlékei* című kiállítás egyik fő helyén, s ezen alkotás előtt került sor a tárlat ünnepélyes megnyitására. Joggal, mert Benczúr ma is hat. Benczúr nélkül nem lehet magyar művészetről, festészetéről beszélni.

A Benczúr-művek egyfajta magyar történelemkönyvként is szolgálhatnak számunkra. Iskolás tankönyvek lapjain, reprezentatív, országunkat ismertető albumok reprodukcióiként a

legfiatalabb nemzedékeknek mesélhetnek s mesélnek is joggal a világ és a magyar múlt büszkeségeiről, régmúlt eseményeinek sohasem mellőzhető alakítóiról: a *Hunyadiakról*, a *Rákócziakról*, a *Batthyányakról*, a *Petőfikről* és természetesen a „könyvek könyvének” példaadóiról.

Mint ahogy a „jó ember szíve jó kincséből hozza elő a jót” (Lk 6,45), Benczúr is egy teljes életen át fogyhatatlan erővel az ő szívének jó kincséből varázsolt varáznaira jót, maradandót, gondolkodásra és megbecsülésre méltót.

■ KERESZÉNYI ZOLTÁN

Istentiszteleti rend • 2014. január 5.

Az esztendő első vasárnapja. Liturgikus szín: fehér.

Lekció: 1Pt 4,12–19; Ézs 61,1–3(4,9)10–11. Textus: Mt 3,13–17. Énekek: 348/357., 181.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német. úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Húvösvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztojanovics András; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Vári Krisztina; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) dr. Lászlóné dr. Agod Anett; **Újpest, IV., Lebstücsk M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Cselovszky Ferenc; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű áhítat) Pelikán András; de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Románné Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Románné Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 10. (úrv., családi) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. Gáncs Tamás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpádné; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; negyed 12. Molnár Lilla VI. éves teológushallgató; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf-Balogh Melinda; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicásn Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv., külmisziói nap) B. Pintér Márta; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Bátorovszky Gábor; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lackner Pál; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Törökbálint, József Attila u. 31. (református templom)** de. fél 9. Endreffy Géza.

Istentiszteleti rend • 2014. január 6.

Vízkereszt ünnepe. Liturgikus szín: fehér.

Lekció: Mt 2,1–12; Ézs 60,1–6. Textus: 1Jn 1,5–10. Énekek: 185., 186.

Budavár, I., Bécsi kapu tér du. 6. (úrv.) Bence Imre; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** du. 6. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. Smidéliusz Gábor; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** du. 6. Románné Bolba Márta; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** du. 6. (taizéi elcsendesedés) Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** du. 6. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** du. 5. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicásn Erzsébet; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** du. 5. Vető István; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** du. 5. Kovács Áron; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** du. 6. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** du. 6. dr. Lackner Pál; **Budaörs, Szabadság út 75.** du. 6. Endreffy Géza. *Összeállította: BALLA MÁRIA*

HIRDETÉS

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

A történetmesélés felsőbb osztálya

Valójában mindenki szerző. A régészeknek számító *web 2.0* kifejezés jelezte azt az időszakot, amikor az internetes tartalomszolgáltatás részben átkerült a mindennapi emberek kezébe. Manapság pedig a közösségi média gyorsaságban többnyire le is körözi a hivatalos csatornákat. Akinél ott van egy okostelefon, máris mozgó riporterré válhat, ehhez elég csupán jó helyen és jó időben ott lennie valahol. A mikroblog-szolgáltatások – mint például a *Twitter* – nem is buzdítják másra tagjaikat, mint hogy minden számukra érdekes információt írjanak le és osszanak meg. Ugyanígy az ismerősök Facebook-fala is tele van szórazózkodó és meghökkentő bejegyzésekkel, mintha minden internetező egy csapásra változott volna át személyes tévécsatornává.

A „röviden és gyorsan” koncepció jegyében töltjük el manapság az információfogyasztásra fordítható időnket, és ez hosszabb távon akár koncentrációval kapcsolatos problémákat is okozhat: könnyen elveszítjük a hosszabb szövegekre való könnyű fókuszálás képességét. Azonban nemcsak ez vész el, hanem egy sokkal fontosabb dolog is, nevezetesen: a történetmesélés képessége.

Az internetes tartalomgenerálásra már régóta alkalmazzák a 90-9-1 bontást. Ez azt jelenti, hogy a látogatók 90 százaléka csak olvassa az anyagokat, 9 százaléka hozzászólásokat is ír, vagy kedvencelgeti őket, ugyanakkor mindössze 1 százaléka hozza létre az olvasnivalókat.

Ugyanilyen bontást alkalmaznak a felhasználók által közvetítő csatornáként használt szolgáltatásokra is. 90 százaléka csak valamilyen megosztófelületet használ – *Facebook*, *Twitter*, *Tumblr* –, amelynél gyakran elég egy-egy kattintás, míg a felső 1 százalék olyan összetett blogmotorokra építi a tartalmait, mint a *WordPress*, vagy olyan komoly szolgáltatásokat vesz igénybe, mint a *Blogger.com*.

A blog mint műfaj szépen megtalálta a helyét azoknak az eszköztárban, akiknek sokszor van tartalmas mondanivalójuk. Nem is ajánlanak blogírást olyanoknak, akik az indításakor nem tudják megmondani, hogy milyen rendszerességgel publikálnak majd. A rendszeres olvasók ugyanis számítanak arra, hogy mindennap vagy minden héten új olvasnivalóval látják el őket.

Ebbe a közegbe érkezett meg a *Medium.com*, amely pillanatok alatt e sorok írójának egyik kedvenc oldalává vált, ugyanis a klasszikus történetmesélést hozta vissza. Érdekes módon e projekt mögött az az *Evan Williams* áll, aki a *Twitter* egyik alapítójaként lett milliárdos.

A *Medium* esetén nem kell, hogy valaki rendszeresen akarjon publikálni, elég, ha most éppen van valami fontos mondanivalója, és azt megfelelően le tudja írni. Nyugodtan bő lére is eresztheti mondandóját, a kényelmes felület úgy van kialakítva, hogy minél egyszerűbb legyen olvasni rajta hosszú szövegeket is, melyek-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

ről maga a rendszer becsüli meg, hogy hány percig tart az elolvasásuk.

Fabiny Tamás északi kerületi püspök nyilatkozta régebben, hogy ha *Luther* ma élne, egészen biztosan vezetne blogot. Ez az emlékezetes kijelentés nyugodt szívvel fokozható: *Luther* ma 95 tételének publikálásához jó eséllyel a *Mediumot* választaná. A kezelőfelület rendkívül intuitív, a dizájn friss és kellemes, az ember szinte úgy érzi, a rendszer csak arra vár, hogy mikor töltjük meg érdekes tartalommal.

Hasonló projekt az *Exposure.so*, amely alapvetően arra épít, hogy egy-egy hosszabb anyagot képekből és a hozzájuk készített leírásokból állítunk össze. A szolgáltatás ingyenesen csak három ilyen anyagot engedélyez, de ez is elég lehet, ha idén mindössze annyit szeretnénk bemutatni magunkról, hogy miképpen éltük meg a karácsonyt.

Az on-line médiában érezhető lesz az elkövetkezendő egy-két évben a „single page”, azaz „egyoldalas” személet, amely a hosszabb tartalmakat teljesen magazinszerűen, kiemelkedően hosszan tárgyalja (lásd például a *VS.hu*-nak a londoni 6:3-mal foglalkozó anyagát: goo.gl/tErQYe), ezért ha nekünk van egy történetünk, amelyet szívesen elmondanánk, de nem hoznánk létre csak ezért blogot, érdemes egy „történetmesélős” oldalt kipróbálnunk, és az így létrejött mű linkjét megosztani minél több emberrel.

■ N. B.

EVÉL&LEVÉL

Több pénzt kap az egyház

Nagy öröm látni, hogy sok évtized után az elhanyagolt, sokszor romos egyházi épületek megújulnak. Engem mégis nyugtalanít valami ezeknek a híreknek a hallatán. Legfőképpen az, hogy míg templomaink, parókiáink korábban gyülekezeti összefogásból, a hívek áldozatkészségéből épültek, ma leginkább uniós pénzekből. Mi a baj ezzel?

Először az, hogy sokan fogják azt gondolni, megye ez nélkülünk is.

Másodsor: júdás pénz ez attól az uniótól, amely megtagadta keresztény múltunkat, és egyébként sem akar tudni hitről és vallásról. Ez lenne a hűség a hamis mammonnal?

Az életben azt tartjuk értéknek, amiért az ember megdolgozott, amiért áldozatot hozott. Mi mit áldozunk azért az eredményért, hogy elmondhasuk: lám, él és gyarapodik az egyház? Elolvasandó *Máté evangéliumából* 16,26.

Lehet, hogy csak velem van baj, mert nem értem a mai kor realitását?

SZILAS ATTILA (*Várpalota*)

Rendhagyó többes szám

Kedves Keresztény Testvéreim, én magam ugyan római katolikus vagyok, de egy evangélikus többségű faluban élek, így időnként olvasom az *Evangelikus Életet*.

Novemberi lapszámuk egyik cikke Pál apostolunkról szól, de hadd hívjam fel a figyelmüket, hogy az ott említett csodálatos templomnak a neve olaszul helyesen *Basilica San Paolo Fuori le Mura*. A fal (*il muro*) ragozása az olaszban rendhagyó, többes száma *le mura*. Remélem, nem veszik zokon ezt a kis kiigazítást, teljesen segítő, jó szándékkal tettem.

Keresztényi szeretettel:

HEGYESSY JÓZSEF (*Kötcse*)

Ovis koncert a miskolci evangélikus templomban

Már hagyomány Miskolcon, a Belvárosi Óvodában, hogy karácsony közeledtével hangversenyt adnak az óvoda énekkaros gyermekei. Az ünnepségnek tavaly december 12-én a belvárosi evangélikus templomban *Sándor Frigyes* evangélikus lelkész adott helyet, aki nagy szeretettel fogadta az érkezőket.

Az esemény *Molnár Zsolt* né óvodavezető ünnepi köszöntőjével kezdődött, majd *Sándor Frigyes* lelkész beszélt a karácsonyi ünnep fontosságáról, a szeretetről, végül *Molnár Péter* önkormányzati képviselő köszöntötte a szereplő gyermekeket és a közönséget.

Először a sajlóadi Fráter György Katolikus

Általános Iskola diákjai mutatták be különlegesen szép műsorukat, majd a Belvárosi Óvoda énekkaros gyermekei karácsonyi dalokat adtak elő.

A részt vevő szülők, vendégek csodálattal hallgatták a gyermekek ünnepi előadását. Köszönjük ezt a felejthetetlen élményt *Molnár Zsolt* né óvodavezetőnek, az óvónőknek, akik megtanították gyermekeinknek ezeket a gyönyörű énekeket, és köszönjük *Sándor Frigyes* lelkésznek, hogy helyet adott a rendezvénynek.

A Belvárosi Óvoda szülői munkaközössége (*Miskolc*)

Népi betlehemesel lepletek meg az országos iroda dolgozói a december 19-én, csütörtökön tartott hagyományos karácsonyváró alkalom résztvevőit. Az ünnepség istentisztelettel kezdődött az Üllői úti kápolnában. Isten ígéjét *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette. Ézs 55,11 alapján arról beszélt, mit jelent számunkra az, hogy Isten szeretete testet öltött. „Az Ige testté lett, az Ige munkálkodik, az Ige célhoz ér” – hangsúlyozta a püspök. Zenével az iroda dolgozóiból alakult ének- és zenekar szolgált.

■ ADÁMI MÁRIA felvétele

Soproni határátlépők

Hunyadis gyerekek Kuttingbrunnban a Hunyadi Anna kezdeményezte testvérkapcsolat jegyében

Harminc harmadik évfolyamos soproni „hunyadi” kisdíák nyerhetett betekintést az elmúlt év decemberében osztrák testvériskolájuk életébe. A Baden körzetébe tartozó kotingbrunn alsó tagozatos általános iskola a legnagyobbak egyike a környéken. Négy évfolyamon tizenkét osztállyal büszkélkedhet, és közel háromszáz gyermeket nevel, oktat. Többek között magyar nyelvre is.

A testvériskolai kapcsolat két éve Hunyadi Anna kotingbrunni pedagógus kezdeményezésére indult, azóta pedig már több levelezőtársi kapcsolat is kialakult, hosszabb-rövidebb barátságok is szövődtek.

Testvériskolánk nagy vendégzetetről tett tanúbizonyságot december 13-án. Az iskola igazgatója *Fr. Dir. Hasl Leitner* köszöntötte a jelenlevő kotingbrunni polgármestert és a Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola harminc diákját, illetve *Rajnai Károly* igazgatót, *Tremmer*

Bernadett igazgatóhelyettes, *Gnám Mónika* nyelvmunkaközösség-vezető, *Magyarné Láng Mária* német nemzetiségi tanítót, valamint – távollétében – *Juhászné Molnár Zita* koordinátort.

A tízórai után a gyerekek – négyes-ötös csoportokban – különböző tanítási órákon vehettek részt, majd forgószínpadszerűen – osztrák gyerekek vezetésével – barkácsolás,

kártyajáték, társas- és csokis mómiajáték következett. Az iskolai karácsonyfa alatt ajándékok is várták tanulóinkat.

Vendéglátóinkkal, a Jóisten segítségével, tavasszal találkozunk legközelebb Sopronban, addig is folyamatos levelezéssel tartjuk fenn és ápoljuk a kapcsolatot.

■ MAGYARNÉ LÁNG MÁRIA

HIRDETÉS

Gazdasági szakreferensi állás a nevelési és oktatási osztályon

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának Nevelési és Oktatási Osztálya felvételt hirdet gazdasági szakreferens álláshely betöltésére.

Feladatok: állami támogatások igénylése, folyósítása, elszámolása • oktatási intézményekre vonatkozó analitikák vezetése • oktatási intézmények gazdasági feladatainak támogatása • döntés-előkészítési feladatok elvégzése • a nevelési és oktatási osztály pénzügyeinek megtervezése, nyomon követése.

Elvárások: legalább középfokú gazdasági végzettség • két év szakmai gyakorlat gazdasági munkakörben • magas szintű szövegszerkesztési, táblázatkezelési ismeretek • precíz munkavégzés.

Előnyök: oktatási vagy fenntartói intézményben szerzett gazdasági ügyintézői tapasztalat • Libra 3s könyvviteli rendszer ismerete • egyháziismeret.

Jelentkezni *Varga Mártánál*, a nevelési és oktatási osztály vezetőjénél lehet e-mailben elküldött önéletrajzzal és motivációs levéllel.

Levelezési cím: 1085 Budapest, Üllői út 24. E-mail cím: marta.varga@lutheran.hu

Jelentkezési határidő: január 15.

EVANGÉLIKUSÉLET.HU

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Budavári szabadegetem: Mi közünk a csillagokhoz?

A Bécsi kapu téri evangélikus templom kápolnájában (Budapest I. ker., Táncsics Mihály u. 28.) minden hónap első hétfőjén 19 órai kezdettel szabadegetemi előadások hangoznak el. A következő alkalom január 6-án lesz. A betlehemi csillag ünnepén *Zombori Ottó* csillagász, a TIT Uránia Csillagvizsgáló nyugalmazott igazgatója tart előadást *Mi közünk a csillagokhoz?* címmel. Áhítatot tart a házigazda, *dr. Fabiny Tamás* püspök. A szervezők minden érdeklődőt szívesen látnak.

A Luther Kiadó és az evangélikus könyvesbolt zárva tartása

A könyvesbolt és a kiadó (1085 Budapest, Üllői út 24.) január 12-éig leltározás miatt zárva tart. Nyitás január 13-án, hétfőn.

Kérjük, vegyék figyelembe, hogy a leltározás ideje alatt érkező megrendeléseket a kiadó január 13. után tudja teljesíteni.

Dokumentumfilm málenkij robotra hurcoltakról

Január 5-én, vasárnap 11.30-kor a Magyar Televízióban, az M1-en *Mezőberényből málenkij robotra ellurcoltak* címmel dokumentumfilmet láthatunk. Szerkesztő: *Nagy László*, rendező: *Horváth Tamás*.

HIRDETÉSEK

GYÁSZHÍR

Szomorúan értesítjük mindazokat, akik ismerték és szerették, hogy *Nikodémusz Jánosné* szül. *Kollárik Anna* életének 101. évében családi körben, csendben elaludt. Gyászolják: két leánya, hat unokája, tizenhárom dédunokája. Emlékét szeretetben megőrizzük!

HIRDETÉS

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (január 5.)

Isten megsegít engem, az Úr megtartja életemet. Zsolt 54,6 (2Thessz 3,3; Lk 2,41–52; 1Jn 5,11–13; Zsolt 138) Segíts magadon, Isten is megsegít – jól ismerjük a mondást. Annnyira átszövi életünket, hogy sokszor már csak az első részére figyelünk: a legfontosabb, hogy megoldjuk magunk a problémát. Ha fáj valami, bekapunk egy tablettát, „nincs idő a fájdalomra”. A bajban lévőknek pedig idő, készség híján sokszor futtában, egy „jó tanács” formájában „segítünk”... Jézus azonban újat tanít: *„Szeresd felebarátodat, mint magadat.”* (Mk 12,31) Cselekvő szeretetre biztat, és nem önmagunk irányába...

Hétfő (január 6.)

Most bocsátod el, Uram, szolgálodat beszéded szerint békességgel, mert megláták szemeim üdvösségedet. Lk 2,29–30 (Zsolt 106,4; Mt 2,1–12; Ef 3,2–3a.5–6; Jn 3,14–21) Szemműtétem után boldog voltam, hogy úgy látok, olyan élesen, tisztán, ahogy talán még sosem. Simeon szavait azért is érdemes szívünkben forgatni, mert – túl azon, hogy megragadó szépségű sorok – a lényeges sorrendet tanítják meg nekünk. *Előbb* nézzünk az Üdvözítőre, és *utána* minden másra – így a halálra, sírra is, amely *Isten kezéből véve* békességgel érkezik el. Adjunk hálát azért, hogy nekünk is megadatik a csoda, Jézus meglátása – igaz, nem úgy, mint Simeonnak. Hiszen a Jézussal való találkozás lényege nem a testi szemmel való látás, a kézzel való tapintás, hanem a hit által való befogadás. S mi az értünk meghalt és feltámadott Urat is megláthatjuk hit által!

Kedd (január 7.)

Minden dübörgöve menetelő csizma és véráztatta köpönyeg elég, és tűz martaléka lesz. Ézs 9,4 (Ef 6,14–15; 1Jn 3,1–6; Jn 3,22–30) „Az igazság, akármilyen súlyos, nem süllyed el, fenn marad a felszínen, mert az igazságot nem lehet a víz alá nyomni. A történelem Arkhimédész-törvénye szerint az emberi sors a súlyával megegyező tömeget szorít ki, ezzel gyengítve a diktatúrát, melynek hajója előbb-utóbb megroppan” – fogalmaz a költő-újságíró egy monumentális regény ajánlójában, amely a 20. század legnagyobb tragédiáit dolgozza fel. Az igazság és a békesség ebben a világban csak töredékesen valósul meg. Isten országának polgáraként azonban már most úgy élhetünk, mint akik a teljességből kapnak osztályrészt, és életük biztonságban van elrejte, minden külső dübörgés és csatazaj közepette is!

Szerda (január 8.)

Zakariás megtelt Szentlélekkel, és így profétált: „Áldott az Úr, Izráel Istene, hogy meglátogatta népét, és váltságot szerzett neki.” Lk 1,67–68 (Ézs 42,10a; 1Jn 2,12–17; Jn 3,31–36) A kétkedő Zakariást büntetésből némitotta el Gábiel arkangyal, mert nem hitt a próféciának: neki és Erzsébetnek fia születet. Az anyagi látogatás a későbbiekben már a teremtő Isten látogatását jelenti be, amely nem egy családhoz, hanem az ő népéhez, Jézus Krisztus által a világ minden népéhez elérkezik, és bűnbocsánatot és üdvösséget hoz. A Biblia feljegyz, amikor Isten igéretének nagysága hallatán hitetlenkednek, zavarba jönnek a történet hősei. Emberi reakció ez, magunkra ismerhetünk benne. A hitben növekedést, a teljes bizalmat, a kétségek és bizalmatlanságok elvételét kérjük Istentől.

Csütörtök (január 9.)

Ha valaki elad honfitársának valami eladnivalót, vagy vásárol valamit honfitársától, ne csalja meg egyik ember a másikat. 3Móz 25,14 (Róm 12,10; Ef 4,17–24; Jn 4,1–14) A cégek „Általános szerződési feltételek” címmel rögzítik a jogokat-kötelességeket. Sokoldalú szerződésekben, sűrűn gépelt oldalakon, apró betűs kiegészítésekben próbálják védeni magukat, árujukat, pénzüket az emberek, tudjuk, mennyi sikerrel... Sok a becsapás, mióta világ a világ. Pedig „csak” annyit kellene betartani, amennyit Mózes a szívünkre helyez. Vagy „csak” annyit, amennyit Jézus: amit nem szeretnél, hogy veled cselekedjenek, azt te se tedd.

Péntek (január 10.)

Amilyen irgalmas az apa fiaihoz, olyan irgalmas az Úr az istenfélőkhöz. Zsolt 103,13 (1Jn 4,10–11; 1Jn 1,5–7; Jn 4,15–26) Olvasom, hogy idén először élelmisszerre (!) is lehet felvenni „áruhitelt”. Hó végén a pult alatti kockás füzetbe véssük fel, ki mennyivel tartozik a boltosnak, ha majd pénzhez jut?... Az élet döb-benetes nyomorúságokat produkálhat. Irgalmasnak kell lennünk egymás iránt. Irgalmat gyakorolni, kérni és elfogadni, megköszönni és viszonzni a jót – ez életünk egyik körforgása. Ahogy az apa irgalmas fiához, úgy tesz az Úristen az öt féllökkel. Kyrrie eleison. Ő megváltja életedet a sírtól, szeretettel és irgalommal koronáz meg. Adjunk hálát neki szívből, és magunk is legyünk irgalmasak azzal, aki elesett, kicsi, nyomorult!

Szombat (január 11.)

Mária pedig, amint odaért, ahol Jézus volt, meglátta őt, leborult a lába elé, és így szólt hozzá: „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem.” Jn 11,32 (Zsolt 10,1; Lk 1,67/68–75/76–79; Jn 4,27–38) A halál talán a legkeményebb próbája hitünknek. El kell fogadnunk, hogy egy nap mindnyájunknak meg kell halnunk, nekünk is, szeretteinknek is. Az utóbbiak halálát akár életünk végéig fájdalmas sebként hordozzuk magunkban. Ez a történet, Lázár feltámasztása (benne egy csodálatos, vigasztaló rész: Jézus könnyekre fakad!) mindannyiunkért történt, minden haláltól félt, halottját sirató emberért jegyeztett fel. Jézus mindig ott van, ahol mi, és mindig idejében érkezik! A kezében vagyunk, bízzuk rá magunkat, bízzuk rá szeretteinket életünkben-halálunkban!

■ KÖHÁTI DOROTTYA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból január 5-étől január 12-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.45 / Duna Tv <i>Világ-Nézet</i> Püspökkenyér 9.45 / M1 <i>A Biblia a magyar költészetben</i> Reményik Sándor versei a Biblia tükrében 10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet közvetítése</i> 10.05 / M1 <i>Ünnep a baptistákkal</i> 11.00 / Duna Tv <i>Baptista istentisztelet</i> 21.08 / Bartók rádió <i>Budapesti Bach-hét 2002</i> Bodoky Gergely fuvolázik, Soltész Anikó csembalón játszik a Deák téri evangélikus templomban 23.20 / M1 <i>Mocsokváros utcáin</i> (amerikai filmdráma, 2012) (97')	5.20 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i> 7.35 / Duna Tv <i>Pannonia 3 keréken</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat) Tályától Füzérig 19.30 / Duna World <i>Valahol Európában</i> (magyar játékfilm, 1947) (101') 20.45 / M2 <i>Noé barátai</i> Minden, ami állat 21.15 / Duna World <i>Machita</i> (magyar játékfilm, 1943) (99') 22.01 / Duna Tv <i>A legbátrabb város</i> (magyar dokumentum-játékfilm, 2008) 0.05 / Duna Tv <i>Kultikon</i> (kulturális magazin) Budapest Bár	14.00 / M1 <i>Életművész</i> Lovasi András 15.40 / Duna World <i>Isten kezében</i> 16.05 / Duna World <i>Magyar elsők</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat) Az első magyar tűzoltóság 16.30 / Pax Tv <i>A Deák téri evangélikus múzeum</i> (ismeretterjesztő film) 20.00 / Pax Tv <i>A kút</i> (élő interaktív műsor) Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész 23.25 / Duna Tv <i>Kultikon</i> (kulturális magazinműsor)	11.30 / Pax Tv <i>Ami tőlünk telik</i> Pintér Béla koncertje 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása 15.50 / Duna World <i>Református magazin</i> 21.05 / M1 <i>Bábel</i> (riportműsor) Türelni a népirtást – egy fürdőszobában 21.05 / Duna World <i>Legenda</i> (zenes show-műsor) 21.55 / M2 <i>A következő!</i> (kvízshow) 0.15 / Duna Tv <i>Beavatás</i> Czakó Gábor televíziós esszéje
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
7.35 / Duna Tv <i>Pannonia 3 keréken</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat) Nyíregyházától Hortobágyig 8.35 / Duna Tv <i>Magyar klasszikusok új köntösben</i> (irodalmi műsor) Petőfi Sándor 15.30 / Duna Tv <i>Neve is van: Budapest</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat) Az utókorszak vége? 16.00 / Pax Tv <i>Találkozások</i> Evangélikus–zsídó kapcsolatok a két világháború közötti Magyarországon 22.00 / Duna Tv <i>Szamárközhőség</i> (magyar filmszatíra, 1987) (86')	6.35 / Duna Tv <i>Kvartett</i> A visegrádi négyek magazinműsora 14.15 / Duna World <i>Szerelmes földrajz</i> Otthon, a Tisza mentén 14.55 / Duna Tv <i>Mediteraneo</i> (francia dokumentumfilm-sorozat) 15.25 / Duna Tv <i>A böjt tudománya</i> (francia ismeretterjesztő film) 18.15 / Duna World <i>Duna anizsz</i> (ismeretterjesztő sorozat) Linz és Grein között 20.30 / M. Katolikus Rádió <i>Akvarell</i> Kulturális paletta 22.15 / Duna World <i>Szabadság tér '89</i> (történelmi műsor)	11.00 / Pax Tv <i>Emlékezzél meg az egész útról</i> (dokumentumfilm) 12.10 / Duna Tv <i>Ízörzök</i> Rácalmás 12.40 / Duna Tv <i>Középkori templomok útja</i> (magyar dokumentumfilm) 16.15 / Duna World <i>Család-barát</i> (magazinműsor) 16.30 / Duna Tv <i>Fény a redőny mögött</i> (magyar játékfilm, 1965) (79') 17.00 / Pax Tv <i>Jókai Anna köszöntése 80. születésnapja alkalmából</i> 18.05 / Duna World <i>Táncvarázs</i> Tisztánc magyar bajnokság 22.00 / Duna Tv <i>Királylány a feleségem</i> (francia játékfilm) (94')	6.00 / Bartók rádió <i>Muzsikáló reggel</i> Vasárnapi orgonamuzsika 6.45 / Duna Tv <i>Világ-Nézet</i> Ábrahám gyermekei 9.00 / Duna World <i>A rejtélyes XX. század</i> Kun Miklós történetes műsora 9.30 / ZDF (német) <i>Evangélikus istentisztelet közvetítése Mainzból</i> 16.40 / Duna Tv <i>Helyet az öregeknek</i> (magyar játékfilm, 1934) (69') 21.25 / Duna Tv <i>A tizedes meg a többiek</i> (magyar játékfilm, 1965) 22.00 / Pax Tv <i>Nők a Bibliában</i> Eszter könyve 23.55 / Duna World <i>A Biblia a magyar költészetben</i>

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház otthonja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu).
Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Hafenschner Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adami Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Kossilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlápjelzőt ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.**

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzárta kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

